

ที่ร้อยคนตายไปในครั้งนั้น	กลางไฟวันสงครามความแตกผิด
กลางไฟพอนสงครามต่างความคิด	อำมหิตจนหันหน้าฆ่ากันเอง
ที่ระเบิดปืนใหญ่ยิงไปเผา	ที่ต้นไม้ก็ถูกเขาถูกข่มเหง
ที่ซากสัตว์ที่หลังเลือดละเลง	จนวังเวงเสียขวัญถึงวันนี้
ที่นายทูนที่หมุนเวียนมาเขียนป่า	ที่ชี้ข้าราชการเจ้าหน้าที่
ที่กรมกองที่รัฐมนตรี	ที่อ้อมหมีพินันท์ทุกคน
จนป่าไม้ไม้เห็นว่าเป็นป่า	ถูกผลาญพร่าย่อยยับสืบสน
และที่ศพประดาประชาชน	ที่ร่วงหล่นเพราะขัดขวางสวนทางปืน

12.8 ปีโรงน้ำแดง : ปักษ์ใต้มหาวิปโยค 2531 ตอน 12

คีรีวงเหมือนไม่มีคีรีวง ของ รัตนธาดา แก้วพรหม (2531 : 74 - 76) กล่าวถึงเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของชาวบ้านคีรีวง อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช ว่าเมื่อก่อนนั้นเคยร่วมกันพัฒนาหมู่บ้านจนกลายเป็นหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง แต่ครั้งต่อมาได้เกิดอุทกภัยขึ้น ทำให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน จึงได้ตั้งคำถามขึ้น

ที่เวลากว่าจะเป็นได้เช่นนี้	กว่าคำตอบจะมีก็คำถาม
ที่ล้นล้นที่ลุ่มกล้าพยายาม	จึงปรากฏดงงามยามชลยิน
ที่ความยากก็พากเพียรจึงเปลี่ยนแปลง	ที่เรือขวางก็เรือร้องเพื่อท้องถิ่น
ที่หนักเหนือยกที่เหงอไคลที่ไหลริน	จึงแผ่นดินได้มีคีรีวงฯ
ที่วันคืนที่ฝนฟ้าบ้าคลั่ง	ที่สร้างสมก็ล้มพังเป็นผุยผง
ที่น้ำซัดพัดพาเหมือนห่าลง	ไม่เหลือหลงร่องรอยนับร้อยปีฯ

12.9 ทุ่งนา ของ ดำรงค์ หนูทอง (2532 : 43) กล่าว

ถึง เรื่องทุ่งนาของชาวนาภาคใต้ที่กำลังถูกชาวต่างชาติแย่งกันซื้อเพื่อทำนากุ้ง ทำให้

ชวานากานาไม่ได้เริ่มจากจนลงและไม่มีข้าวจะกิน จึงตั้งคำถามขึ้นเพื่อบอกให้ผู้อ่าน
 ได้รู้ความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่

ทุ่งนี้ไม่มีแล้วทุ่งข้าว	มองดูแล้วเศร้ารู้ไหม
ขาดนาหาค้าวที่หนาคิด	เพียงพออย่าใส่ได้ข้าวกิน
นาข้าวเปลี่ยนมาเป็นนาทุ่ง	มองดูท้องทุ่งให้ถวิล
อกเอ๋ยชวานาน้ำตาริน	มองดูผืนดินแทบสิ้นใจ
เดี๋ยวนี้เป็นของต่างชาติ	เราตกเป็นทาสเขารู้ไหม
หมดแล้วผืนดินสิ้นไป	ท้องทุ่งของไทยใครเข้าครอง

สรุป กลวิธีตั้งคำถาม พบว่า ผู้เขียนได้ตั้งคำถามเพื่อถามผู้ที่รับผิดชอบ
 ต่อบ้านเมือง เกี่ยวกับปัญหาจากขบวนการโจรก่อการร้าย (ขจก.) จากผู้ก่อการ
 ร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า ปัญหาจากภัยน้ำท่วม และ
 ปัญหาของชวานา ซึ่งคำถามเหล่านี้เป็นวิธีการของผู้เขียนที่ต้องการคำตอบและบาง
 คำถามก็รู้คำตอบกันคืออยู่แล้ว

13. หมวดปม หมายถึง การที่จะทำให้ผู้อ่านกระทืบใจ กระทืบความ
 รู้สึก และเกิดความคิดมากที่สุดในเรื่องที่ผู้เขียนเสนอ และในส่วนของบทที่จะทำ
 เกิดความรู้สึกเช่นนั้นได้มากที่สุดคือ ท้ายบทหรือตอนจบของบท เป็นการหมวดปม
 จบโดยไม่ต้องใส่สารอื่น ๆ เพิ่มเติมอีกต่อไป บทหรือกรอนที่มีลักษณะดังกล่าว เช่น

13.1 เงาะไข่ถูกสงสัย ของ สรวรม ศุภร์ (2525 : 162)
 นำเรื่องราวของผู้มีอาชีพรับจ้างกรีดยางคนหนึ่ง ขณะที่กำลังกรีดยางเพลินอยู่นั้น
 ก็เกิดเสียงปั้งดังขึ้นหลายนัดแล้ว เงียบหายไป จากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจหลายนาย
 ผ่านมาพบเขาพร้อมกับชู้ตะคอกกล่าวหาว่าเขาเป็นโจร จึงเสนอวิธีหมวดปมจบ
 โดยใช้พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจทำร้ายร่างกายคนบริสุทธิ์

ถึงยอดเขากรีตซางได้สามวัน
 ว่าลูกชายตัวน้อยที่คอชรอ
 จะหาบขางไปขายในตลาด
 คิดพลางก็มพลางกรีตซางไป
 ว่าจะเก็บน้ำขางใส่กระป๋อง
 จึงตื่นมือขีดเส้นด้วยหวีเหล็ก
 มีผู้ชายหลายคนวิ่งผ่านไป
 พอสิ้นเสียงปืนดับคนลับตา
 จะฝืนกายหัดขึ้นชั้นเก็บขาง
 สวมใส่ชุดเขียวสีน้ำกล้ว
 ฝ่ายเจ๊ะโห๊ะรีบตอบหน้าขีดเส้น
 เขาชื่อว่าอย่าโกหกนะเด้ยวโตน

พ่อคนขยันยังฝืนต่อ
 กลับจากภูแล้วลูกพ่อคงดีใจ
 แล้วเปลี่ยนเสื้อตัวขาดให้ลูกใหม่
 เหนือหอยครินไหลไม่รู้ตัว
 ก็เสียงปืนกักก้องทั้งป่าทั่ว
 เสียงปืนยิงระรัวไม่รอร่า
 เห็นเรือนร่างไหวไหวอยู่ในป่า
 ปากก็แข็งเหว้ว่าจมน้ำกล้ว
 ก็ปรากฏหลายเรือนร่างราวป่าทั่ว
 มาชี้ตัวว่า "สงสัยไอ้โจร"
 ว่าฉันเห็นพวกมันไปทางโน้น
 แล้วเกือบดำก็โยนเข้าข้างโจร

13.2 นิกรถึงเมื่อกรีตซาง ของ ประพนธ์ เรื่องณรงค์

(2529 : 124 - 125) เสนอเรื่องราวในลักษณะหมวดปมจบ โดยการพรรณนา
 เรื่องราวของการกระทำสิ่งหนึ่งที่เปรียบเหมือนชีวิต เหมือนกับการตั้งคำถามให้
 ผู้อ่านสงสัยว่าสิ่งนั้นคืออะไร แล้วนำไปเฉลยตอนจบ ซึ่งเป็นเรื่องของชาวสวน
 ยางพาราที่ผลิตขางเพื่อรับให้ชาวต่างชาติ

เขาถือมีดมาเพื่อกรีดเนื้อฉัน
 เนื้อหนังขาดลงดินเป็นชั้นมา
 เลือดฉันไหลวันแล้วก็วันเล่า
 เขารองรับเลือดเส้นที่รินย่อย

เกือบทุกวันทนไว้ฉันไม่ว่า
 รอบกายา เ็นยับเหลือนับรอย
 เนื้อไม้เน่าแล้วไซ้ไม้ล้มผลอย
 เพื่อนก็พลอยรับกัณฑ์เหมือนฉันนี้

ฯลฯ

เงินล้านล้านได้มาบำรุงรัฐ
 คนต่างชาติผลิตฉันสรรค์ฝีมือ

สารพัดจากฉันบ้างสมอ้างหรือ
 หลากหลายชื่อเครื่องใช้ย่อนชายไทย

ก็ฉันรักคนไทยเชิญไทยใช้
แล้วกลับเป็นลูกจ้างช่างกระไร

โยมาให้ต่างดาวเป็นเจ้าของ
ฉันเข้าใจถึงเป็น... เช่นสวนยาง

13.3 หนังชายชา ของ กร ศิริวิวัฒน์ (2528 : 55)

นำเรื่องราวของการโฆษณาชวนเชื่อของหนังชายชาตามหมู่บ้านชนบทว่า ผู้คนต่างหลงเชื่อแย้งกันซื้อขายเพื่อแลกกับการดูหนังฟรี แล้วใช้วิธีการขมวดปมจบว่า ผู้แสดงในภาพยนตร์ถูกยิงเลือดไหลนอง แต่สุดท้ายประชาชนที่ซื้อขายเป็นผู้ตายจริง

ชาหนึ่งอย่างแก้โรคสารพัด
รีบซื้อหาไวไวซื้อไปก่อน
จะซื้อหาที่ไหนก็ไม่ได้
ชายชาหมดจะฉายหนังยังชี้แจง
บิดเดี้ยวใจล้อมกลุ่มรุมกันซื้อ
โน่นสี่ขวดยี่ห้าขวดอวดสรรพคุณ
หนังเริ่มฉายก็เริ่มรบคนปรบมือ
เลือดทะลักเต็มจอมรณา
ชาวบ้านชมสมใจใจระทึก
ผู้ถูกยิงเลือดไหลในภาพยนตร์

แก้เคล็ดขัด, ซอก, ไข้ ไม่หลอกหลอน
ส่วนราคาแน่นอนช่ายไม้แพง
จงรีบซื้อเอาไวไวช่ายหน้าช่ายหาง
อย่าเคลือบแคลงเลยหนาช่วยการุณ
คนแย้งซื้อมากมายช่ายกันวุ่น
รุมอุดหนุนจนหมดในพริบตา
เสียงระเบิดหวัดหวัดดังแน่นหนา
ผู้ร้ายฆ่าคนดีทีละคน
ครั้นยิ่งคิดยิ่งตายกันเกลื่อนกล่น
แต่ประชาชนที่ดูคือผู้ตาย

13.4 ผู้มาเยือน ของ 'รุญ ระโนด (2531 : 113)

เสนอเรื่องราวของหมู่บ้านที่ถูกความเจริญของบ้านเมืองแผ่ขยายเข้าไปถึง ทำให้ความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไป โดยตอนสุดท้ายใช้วิธีการขมวดปมจบด้วยการให้ชาวนาที่จำนองที่ดิน เพราะนำเงินไปซื้อข้าวของเครื่องใช้ทันสมัย ครั้นไม่มีเงินไปไถ่ที่นาคืนก็ขาดจำนอง เลยต้องย้ายบ้านออกไปขายแรงงาน

ผ่านคืนผ่านวันของชีวิต
 สู่ความรุ่งเรืองอันรางจาง
 เสไฟฟ้าเสียดฟ้าก็ตั้งแถว
 เครื่องยนต์กลไกสะดุดตา
 สินค้าเงินผ่อนว่อนไหว
 เสาวที่วัดตั้งจะลอยขึ้นสอยดาว
 วิถีชีวิตที่เรียบง่าย
 สังคมซึ่งซบซ้อนจนซาซิม
 คือการมาเยือนครั้งยิ่งใหญ่
 จึงไม่นานที่นาชาดจ่านอง

ผ่านความวิฤตแห่งทุ่งกว้าง
 ถนนหนทางผ่านเข้ามา
 ทอดตั้งเป็นแนวลิบลิบหล้า
 หนึ่งฉายชายสาวจ่อใหญ่ยาว
 ดอกเบ๊ยแตกใบจนท่วมท้น
 มาประดับทุ่งข้าวของชาวดิน
 แต่ปุ๋ยคาวายหายหดสั้น
 ที่เคยอยู่กินถูกยึดครอง
 ของนักล่ายุคใหม่ผู้ผงของ
 แล้วเจ้าของโยกย้ายชายแรงกิน

13.5 บ้านนอก ของ กร ตีรวัดโณ (2532 : 93) นำ
 เรื่องราวความเป็นอยู่ที่บ้านนอกว่า เริ่มเปลี่ยนแปลงไป เมื่อบรรดาหนุ่มสาว
 หนีเข้าเมืองกรุง สุดท้ายผู้เขียนได้เสนอวิธีการขมวดปมจบซึ่งเป็นความคิดเชิง
 แนะนำว่า หากอยู่เมืองกรุงไม่ได้หรือผิดหวังใด ๆ ก็ให้กลับบ้านนอกอย่างเดิม

น้ำพริกแมงดาซังหอมกรุ่น
 ผักจิ้มลูกเนียงเหริ่งสะตอ
 ตักส่งแบ่งปันกันบ้านใกล้
 มังงานไหว้วานมากันฮือ
 งานบวชงานแต่งงานหรืองานศพ
 ช่วยเหลือเจ้าจุนตลอดงาน
 คืนวันฝันเปลี่ยนที่บ้านนอก
 พ่อเฒ่าร้องสั่งอย่างห่วงใย

แกงน้ำเคยสีซุ่นยังคิงหม้อ
 กือร้อยกินพอแต่ละมือ
 ต่างมีน้ำใจน่านับถือ
 ร่วมแรงร่วมมือประกอบการ
 ต่างมาสมทบกันเต็มบ้าน
 เจ้าเรือนหน้าบานสบายใจ
 หนุ่มสาวเริ่มออกสู่เมืองใหญ่
 ผิดหวังเมื่อใดให้คืนบาง

13.6 ฝันกว้าง ของ 'รุณ ระโนด (2532 : 52) นำเรื่องราวของชายหนุ่มจากภาคใต้ที่เดินทางไปหางานทำในเมืองหลวง แต่ด้วยความหิวและเหนื่อยอ่อนเลยหลับฝันไปถึงความเป็นอยู่ที่บ้านเดิม ซึ่งเคยสนุกสนานและอยู่อย่างสุขสบายมาก่อน จึงใช้วิถีขมวดปมจบด้วยการให้ชายหนุ่มตื่นขึ้นมาในสภาพของคนจรไร้อ่อนที่กินในเมืองหลวงซึ่งตรงข้ามกับความฝัน

ฝันถึงข้าวขาวเต็มจานแก้ว	สำหรับเรียงแถว-มากเถา
ที่นอนนุ่มหนาด้วยผ้าวมเนาวิ	รองรับร่างเรารุ่นอุรา
ฝันถึงปลาช่อนหน้าหนาว	ลมว่าพัดหวิวปลิวใบหว้า
ชนุว่าวแฉ่วหวานขึ้นชีว	เส้นฟางลอยฟ้าทาบตะวัน

ฯลฯ

สะดุ้งตื่นรู้สึกตัวหัวหมุนตัว	ชุกกองทัพก๊วนอนนิ้วหน้า
ไร้หมอน-หนุนมือตลอดมา	บนเสื่อคร่ำคร่า-โอดครวญ
กอดมืออิงแขนแทนห่มผ้า	ร้าวรวดปวดปรวดำไปทั้งร่าง
คนจรมาอับจนสิ้นหนทาง	แหงนหน้าตาเหม่อค้างกลางใจกรุง

สรุป กลวิธีขมวดปม พบว่า ผู้เขียนได้เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ทำร้ายร่างกายผู้บริสุทธิ์ ชาวสวนยางพารา การโฆษณาชวนเชื่อของหนังชายหาปัญหาของชนบท และปัญหาหนุ่มสาวที่ออกไปหางานทำในเมือง เป็นต้น ซึ่งแต่ละเรื่องราวได้จบด้วยการขมวดปมทำให้กระทบความรู้สึกต่อผู้อ่าน

จะเห็นได้ว่า กลวิธีเสนอปัญหาสังคมชนบทภาคใต้โดยการเสนอเนื้อหาสาระจะออกมาในหลายลักษณะ ซึ่งแต่ละลักษณะล้วนน่าติดตาม เพราะส่วนใหญ่ผู้เขียนได้เสนอเรื่องราวจากข้อมูลหรือวัตถุดิบจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับชีวิตจริง ๆ ของชาวชนบททั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง แทบทั้งสิ้น ดังนั้นกลวิธีดังกล่าวผู้เขียนจึงต้องการสะท้อนให้ผู้อ่านได้รู้เรื่องราวความเป็นไปและต้องการให้ผู้รับผิดชอบต่อบ้านเมืองได้รับผิดชอบ และร่วมกันแก้ปัญหา

การเสนอความคิดของกวี

กวีที่เสนอความคิดของกวีอาจจะไม่เหมือนกับความคิดของคนธรรมดา ทั้งนี้เป็นเพราะการหยั่งเห็นหรือการหยั่งรู้ของกวีมีความแปลกอยู่เสมอ การที่กวีมองเห็นสิ่งต่าง ๆ แปลกไปกว่าหรือยิ่งไปกว่าธรรมดานั้น เกิดจากอารมณ์สะเทือนใจ กวีมีความอ่อนไหวง่าย หากมีสิ่งมากระทบอารมณ์และความรู้สึกก็จะเกิดความคิดเป็นสาเหตุเบื้องต้นอันเป็นความคิดของกวี (เบ็ญจมาศ พลอินทร์, 2526 : 87) การนำเสนอความคิดของกวีทำได้ ดังนี้

1. การเสนอแนวคิดใหม่
2. การใช้สัญลักษณ์
3. การสร้างบุคลาธิษฐาน
4. การใช้ สุภาพิต ส่วนวน และคำพังเพยเปรียบเทียบ

1. การเสนอแนวคิดใหม่ หมายถึง การที่ผู้เขียนเสนอแนวคิดใหม่ เพื่อส่งเสริมหรือสร้างสรรคดีด้านต่าง ๆ แก่ผู้อ่านโดยตรงหรืออ้อมที่มีลักษณะดังกล่าว เช่น

1.1 คืนมิตอันยี่ตยาว ของ 'รุญ ระโนด (2528 : 26)

เสนอแนวคิดใหม่เกี่ยวกับความเป็นครูในโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ถูกคุกคามสวัสดิภาพมาตลอด โดยที่ทางเจ้าหน้าที่บ้านเมืองไม่สามารถให้ความคุ้มครองได้ ดังนั้น จึงได้เสนอให้ครูได้ต่อสู้อย่างครู เพื่อยุติความชั่วร้ายของขบวนการโจรก่อการร้ายในพื้นที่ต่อไป

มีเพียงมือหนังสือเขียนเพียรต่อสู้
ไม่มีสิทธิ์และศักดิ์ศรีมีชื่อคา

"ความเป็นครู" ที่ถูกขู่ฆ่าคร่ำคร่า
คอยค้าคอ เช่นฆ่าและคุกคาม

พอเอ่ยปากก็ถูกปิดให้มิดมั้น	ขามหดหู่ใครรู้เห็นมันแต่ขยาม
กินแต่น้อยทำงานหนักอยู่ทุกขยาม	อ้าปากถามก็โอยโอดด้วยโทษทัณฑ์
เหนื่อยหนักและหนาวเหน็บเจ็บร้าวเนื่อ	ตั้งแปลสตุฏกรดเกลือระริกกลิ่น
กำหมัดหยัดร่างพลางกัดฟัน	ยุติมันเสียที่ "ราตรีกาล"
เราจะก่อกองไฟในคืนนี้	เพื่อขับไล่ภูตผีให้แตกข่าน
เทียนทองต้องเรืองโรจน์โชติชวาล	เผาซากของชาติานแห่งความตาย

1.2 ระหว่างเรา ของ มานิตย์ ชุ่มเพชร (2531 : 30)

เสนอแนวคิดใหม่ด้วยการเรียกร้องคนไทยภาคใต้ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ให้หันมาร่วมมือกันพัฒนาผืนแผ่นดินภาคใต้ ให้มีความมั่นคงต่อไป

เธอเป็นคนใต้มิใช่หรือ	และเราคือคนไทยใช้ไหมเล่า
ไม่มีการแบ่งข้างระหว่างเรา	ไม่แบ่งเผ่าพุทธ คริสต์ อิสลาม
แผ่นดินทองผืนนี้คือที่อยู่	เราต่างรู้ไม่ต้องย่ำตั้งคำถาม
เธอกับฉันร่วมถิ่นแผ่นดินงาม	ควรช่วยกันพยายามพัฒนา
ปฐพีจะสงบพบแต่สุข	ตลอดยุคคอฮาให้เห็นการเช่นฟ้า
วอนคนใต้ ทั่วเขต แผ่นเมตตา	แล้วเรามารักกันให้มั่นคง

1.3 นิกถึงเมื่อกรีดขาง ของ ประพนธ์ เรืองณรงค์

(2529 : 124 - 125) เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับขางพาราที่คนไทยส่งเป็นวัตถุคิบบไปขายต่างชาติเพื่อนำเงินมาบำรุงประเทศ แต่ชาวต่างชาติได้นำวัตถุคิบบเหล่านี้ไปผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปชนิดต่าง ๆ ส่งกลับมาขายคนไทยอีก ดังนั้น เพื่อต้องการสะท้อนให้คนไทยรู้จักคิดที่ชาวต่างชาติเป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่าคนไทย

เลือดเนื้อฉันนั้นเขาเอาไปขาย	เงินได้หลายหมายนับกลับไม่เหงา
ดูเลี้ยงเหล้าการพนันไม่บรรเทา	ไอ้ออกเราไว้คิดสักนิดเถา
เงินล้านล้านได้มาบำรุงรัฐ	สารพัดจากฉันบ้างสมอ้างหรือ
คนต่างชาติผลิตฉันสรรค์ฝีมือ	หลากหลายชื่อเครื่องใช้ย้อนชายไทย
ก็ฉันรักคนไทยเชิญไทยใช้	โยมาให้ต่างดาวเป็นเจ้าของใหม่
แล้วกลับเป็นลูกจ้างช่างกระไร	ฉันเข้าใจจึงเป็น... เช่นสวนยาง

1.4 น้ำตาตาปี ของ คำร้อย ระวี (2533 : 57) เสนอแนวคิดใหม่ด้วยการชักชวนให้ประชาชนรวมพลังกันต่อต้านการสร้างเขื่อนแก่งกรุง เพราะเคยได้รับจากบทเรียนเก่า ๆ ที่ว่า การสร้างเขื่อนจะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับความเดือดร้อนไม่มีที่อยู่อาศัย ชาติที่ดิ้นทำกิน ป่าไม้ สัตว์ป่าถูกทำลาย

นานนับจนวันนี้	แม่ตาปีทิวถวน
ชอกช้าจำผืนทน	ทุกข์ท่วมท้นล้นอุรา
คลองยันอันร่มรื่น	ต้องกล้ำกลืนฉำน้ำตา
ชาวเราทั้งพารา	ซิบน้ำตา น้ำตาปี
ด้วยการรวมพลัง	เพื่อป่ายังเขียวชจี
บทเรียนเรามากมี	ณ ถิ่นที่เขื่อนเขี้ยวหลาน
มีเหตุและมีผล	สิ้นหยัดบนหัวใจท่าน
ขับไล่ผู้รุกราน	ร่วมคัดค้านต้านให้เห็น
พี่น้องลูกชั้นสู้	เพื่อเป็นอยู่อย่างเคยเป็น
เคลื่อนไหวให้ชัดเจน	ซัสชนะเป็นของเรา

สรุป กลวิธีการเสนอแนวคิดใหม่ พบว่า ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดใหม่ในเรื่องที่เกี่ยวกับต้องการให้ครูรวมตัวกันอย่างครูเพื่อต่อสู้กับขบวนการโจรก่อการ

ร้าย (ชจก.) ให้คนไทยไม่ว่านับถือศาสนาใดหันมาร่วมมือกันพัฒนาผืนแผ่นดินภาคใต้ ให้คนไทยรู้จักใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นของคนไทย และชักชวนให้ชาวบ้านรวมตัวกันต่อต้าน การสร้างเขื่อน เป็นต้น ซึ่งกลวิธีดังกล่าวทำให้บทร้อยกรองน่าสนใจยิ่งขึ้น

2. การใช้สัญลักษณ์ หมายถึง การใช้สิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นคำ ๆ เดียวหรือข้อความ หรือเรื่องเฉพาะตอนหรืออาจจะเป็นทั้งเรื่องก็ได้ (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2523 : 144) กุหลาบ มัลลิกะมาส (2517 : 184) ได้กล่าวถึงการใช้สัญลักษณ์ว่า มีความรู้สึกหรืออารมณ์บางประการ เป็นนามธรรม ที่อธิบายได้ยากด้วยถ้อยคำ จึงต้องใช้สัญลักษณ์บางอย่างแทน และให้ความเข้าใจ ความประทับใจ ตลอดจนความรู้สึกซึ่งได้ดีกว่าการอธิบายตรง ๆ บทร้อยกรอง ที่มีลักษณะดังกล่าว เช่น

2.1 คืนดาวขี้ม ของ พันดา ธรรมดา (2524 : 48)

เสนอเรื่องราวของความเป็นอยู่ การทำมาหากินอย่างสงบสุขของชาวบ้านแห่งหนึ่ง ครั้นเวลาผ่านไปเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้น เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวหาว่าที่นี่ มีผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จึงส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาปราบปราม ดังนั้น ผลจากการปราบปรามย่อมกระทบกระเทือนต่อความเป็นอยู่และการทำมาหากิน ชาวบ้าน ต้องอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่ออันตราย และบางคนต้องตกเป็นผู้ต้องหาดังที่ได้นำ สัญลักษณ์มาใช้แทนในบทต่อไปนี้

วันนี้... สะตอมีไม้พอดอง	ปลาไม้พอใส่ข้อง... แล้วลูกหลาน
คงล้มเหมาโดนเผาไหม้ดินเป็นดาน	ยอดผักหวานถูกเหยียบย่ำระย้าเหิน
เมื่อนายเมืองมีเรื่องกับนายเถื่อน	ซากผักหญ้าก็กลาดเกลื่อนเชิงเขาเหิน
มีดกรีดยางจอบเสียมเป็นส่วนเกิน	จะยื่นเดินต้องหยัดอยู่คู่กับปืน
ยอดผักหวานเศษหวานก็พาลชม	ยอดล้มเหมารสกล่อมกลมก็กลับชื่น
สวนยางยับพับพ่ายลงพังครืน	นาข้าวดอกแตกต้นทุ่งเกรียวกราว

เคยยิงนกตกปลาหายอดไม้   เคยลอบได้รวงระย้าราใบข้าว
 ร่างนายเมือง-นายเถื่อนเกลื่อนระนาว แหวตาดาวฉายจนเรื่องบนดิน

นายเมือง	หมายถึง	เจ้าหน้าที่ตำรวจ, ทหาร ฯลฯ
นายเถื่อน	หมายถึง	ชาวบ้านที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์
ซอกผักหญ้า	หมายถึง	ชาวบ้าน
มีดกรีดยาง, จอบเสียม	หมายถึง	เครื่องมือทำมาหากินของชาวบ้าน
แหวตาดาว	หมายถึง	ผู้บริสุทธิ์

2.2 จันทาล ของ 'รูปูญ ระโนด (2533 : 28-29)

เสนอเรื่องราวของความขัดแย้งระหว่างข้าราชการกับนักการเมืองท้องถิ่น ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ดังเมื่อมีปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้น ผู้ใหญ่มักอ้างโน่นอ้างนี้ในการปราบปราม แต่ผลลัพธ์คือประชาชนผู้บริสุทธิ์เดือดร้อน จึงได้นำสัญลักษณ์มาใช้

เพราะเทือกเถาเหล่ากอการก่อเกิด	เป็นเพียงหุ่น <u>เชิด</u> ทุกสมัย
วาระสูงชอบแอบอ้างอย่างขำมใจ	เพื่อก่อการใหญ่ได้แผ่นดิน
แม้จะรู้ความจริงทุกสิ่งชัด	ก็อดอัดจะหนีบอกจุกอกอื่น
ขึ้นปิดปากพูดความจริงยิ่งยืนยัน	ยิ่งเสียขวัญวันพวามหาภัย
เมื่อ <u>ข้างสาร</u> ประสงงานนอกหน้าที่	<u>หญ้าแพรก</u> ถูกขยี้อีกครั้งใหญ่
ซากเดนจมนลงกันใด	เป็นตรรกะแห่งสมัยที่มีมม
<u>จันทาล</u> ถูกลงทัณฑ์แล้ววันนี้	จาก <u>ภาษาชีพราหมณ์</u> ผู้พล่ามพ่น
แม้ปัญหาอาชญากรรมเหมือนเล่นกล	ผูกคาถาว่ามนต์ปลุกดวงเมือง
ปิดรังควาญด้วยฤทธาใครกล้าหือ	โอมอ่านอิงอ้อไม่รู้เรื่อง
เกณฑ์ <u>ลิ่วล้อ</u> มาหอมแก้แม่สิ้นเปลือง	ใครขัดแค้นก็ขุ่นเคืองถูกคุกคาม

หุนเซียด	หมายถึง	ประชาชนในท้องถิ่นที่ถูกใช้ให้ออกรับหน้า ปฏิบัติการแทนผู้ใหญ่
ข้างสาร	หมายถึง	บรรดาผู้ใหญ่, ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่
หน้าพรก	หมายถึง	ประชาชนผู้บริสุทธิ์
ฉันทาล	หมายถึง	ประชาชนที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ร้าย
ถาศิชีพรามณ์	หมายถึง	ผู้ใหญ่ที่ทำหน้าที่แก้ปัญหาบ้านเมืองด้วยวิธี การทางความเชื่อที่มงาย
ลั่วลื้อ	หมายถึง	เจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ตำรวจ ทหาร ชั้น ผู้น้อย

2.3 เป็นจันทร์ ของ 'รุณ ระโนด (2533 : 45)

เสนอเรื่องราวของผู้มีอิทธิพลที่ทำลายป่าไม้และหวังปลุกกระดมให้ประชาชนร่วมมือกันขับไล่พวกเหล่านี้ให้หมดไป ด้วยวิธีการใช้สัญลักษณ์

กาฬปักษ์ประจักษ์ชัด ณ บัดนี้	กาลเวลาแห่ง <u>กาลิ</u> ผงาดจ้า
เมืองหลับไหลไพรราบเรียบเงียบง่า	ใครถูกทารุณกรรมมาชั่วกาล
<u>ราหู</u> ผู้กระหายและกำแหง	กลืนแผ่นดินวินแห่วง เป็นเหยื่อหวาน
เงาร้าย <u>มัจจุราช</u> เริ่มรุกราน	ทึบทอดทุกถิ่นฐานทุกเส้นทาง
ทิวาวารที่วาดหวังยังไม่เห็น	คำคืนล่าเค็ญ รอบข้าง
<u>เป็นจันทร์</u> อยู่ประจำเหมือนอ่าพราง	ปิดดาวพร่างพรางด้วยมือพราย
จุดโคมไฟไล่ <u>ภูตผี</u> เกิดพี่น้อง	ร่วมขับชานกุ๊กก้องก่อนจะสาย
ไล่ <u>ราหู</u> ผู้เมามันอันตราย	ช่วยจันทร์ให้เจ็ดฉายในราตรี

กาลิ	หมายถึง	ความโหดร้าย
ราหู	หมายถึง	ผู้มีอิทธิพล ผู้ร้าย ผู้โกงกินบ้านเมือง
มัจจุราช	หมายถึง	ผู้มีอิทธิพล ผู้ร้าย ผู้โกงกินบ้านเมือง

กุตผี หมายถึง ผู้มีอิทธิพล ผู้ร้าย ผู้โกงกินบ้านเมือง
เป็นจันทร์หรือจันทร์ปราศ หมายถึง ประชาชนผู้ถูกรอบงำหรือถูก
ผู้ร้ายกระทำ

2.4 เรือเหออ้าย่าเปล่ากลับ ของ กร คีรีวัฒน์

(2531 : 112) เสนอเรื่องราวของผู้เฒ่าที่กำลังระลึกรถึงภาพความหลังครั้งยังเป็นหนุ่มกับภรรยาที่เคซอออกทะเลหาเลี้ยงชีพมาด้วยกัน จนบัดนี้ ความชราได้ทำให้ค่อย ๆ ถอยแรงลง จึงต้องปล่อยให้ลูกไปหาเลี้ยงชีพแทน ส่วนตัวเองต้องอยู่บ้านเลี้ยงหลาน จึงได้นำสัญลักษณ์แทนความชราไว้ดังนี้

ถึงวัยชราหน้าใจหาย	โค้งขอรุ่งพรมราชหายไปสิ้น
สองตาฝ้าฟางหูไม่ได้ยิน	ประสาทลั่นเลือนรสหมดตามวัย
<u>เดือนดารา</u> ว่าไปไม่เหมือนก่อน	<u>สายธารา</u> รินอ่อนคล้ายหยุดไหล
<u>ขุนเขา</u> เคยหนักเหมือนคลอนไป	<u>พอนไฟ</u> เหมือนจะมอดลงมีดมืด
เดือนดารา	หมายถึง ดวงตา
สายธารา	หมายถึง การหมุนเวียนของโลหิต
ขุนเขา	หมายถึง ความคิด การตรึงรองที่หนักแน่น มีเหตุผล
พอนไฟ	หมายถึง พลังในการต่อสู้กับชีวิต

สรุป กลวิธีการใช้สัญลักษณ์ พบว่า ผู้เขียนได้นำคำหรือข้อความต่าง ๆ ที่เป็นสัญลักษณ์ มาใช้แทนในเรื่องที่เกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ที่เกิดจากการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) ความขัดแย้งระหว่างข้าราชการกับนักการเมือง อิทธิพลของพวกตัดไม้ทำลายป่า และการประกอบอาชีพของชาวประมง เป็นต้น จะเห็นว่า กลวิธีดังกล่าวทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจและรู้สึกซาบซึ้งในบทหรือขกรองได้ดีกว่าการอธิบายตรง ๆ

3. การสร้างบุคลาธิษฐาน ได้แก่ การใช้บุคลาธิษฐาน เพื่อให้เกิดภาพพจน์ หมายถึง การสมมุติให้สิ่งทีกล่าวถึงมีอากัปกิริยาเหมือนมนุษย์ (สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, 2525 : 54) และสายทิพย์ นุกุลกิจ (2525 : 89) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การสวมวิญญาณให้แก่สิ่งที่ไม่มีชีวิตจิตใจ หรืออาการรับรู้หรือความรู้สึกนึกคิดอย่างมนุษย์ เป็นต้นว่า ต้นไม้ ใบหญ้า นกปลา และสัตว์ทั้งหลาย ฯลฯ บทร้อยกรองที่มีลักษณะดังกล่าว เช่น

3.1 คืนหนึ่งที่ป่าหนัน ของ 'รุญ ระโนด (2533 : 56 - 58) นำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่โรงเรียนบ้านป่าหนัน อําเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส มาตีแผ่ให้เห็นถึงสภาพของครู 3 คน ถูกขบวนการโจรก่อการร้าย (ชก.) มีดมือแล้วฆ่าเป็นภาพที่แสนสลดหดหู่ใจยิ่งนัก และได้เสนอวิธีการสร้างบุคลาธิษฐานมาบรรยายให้เห็นอาการการเคลื่อนไหวของสิ่งต่าง ๆ เช่นเดียวกับมนุษย์

ดึกจัดสังัดเงียบคืนเดือนหงาย
ป่าหนันยืนนิ่งอยู่คั่นนา
เสาธงขึ้นโทงอยู่ตรงหน้า
สายทอดสอดแนบมาเนิ่นนาน
น้ำค้างพร่างพรหมลมกรรโชก
ลมแรงแกว่งเขือกอลวน

ดาวตกเสียดประกายลงลับหล้า
ทอดต้นรอท่าทิวาวาร
พุงตรงสู้ฟ้าดูหัวหาญ
รอกการก้องกู่จากผู้คน
สะบัดโบกรับลมฝน
หวัดหวิวอิงอลลมกระพือ

ฯลฯ

เสียงคำร้องขอค่อยขาดหาย
พื้นหญ้ารับคำร้องของวิญญาณ
เปลวไฟไหวยวบขึ้นเขี่ยฟ้า
เห็นไหมว่าใครรดไค้ร้าว

ทุดแห่งความตายระเริงร่า
ก่อนชาตานมอบความตายเป็นรายตัว
ตั้งฟ้องเทวดาไปถ้วนทั่ว
ใครถูกเค็ดหัวด้วยมือใคร

3.2 แผ่นดินชราภาพ ของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์

(2532 : 99-101) กล่าวถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นบนผืนแผ่นดินไทยปัจจุบันว่า สิ่งดีงามหรือความดีเริ่มหดหายไป เมื่อความชั่วความเลวร้ายต่าง ๆ เข้ามาแทนที่ ซึ่งหมายถึง การกระทำของมนุษย์ที่สร้างขึ้นมาแล้วถูกทำลายไปพร้อม ๆ กัน และได้เสนอความคิดโดยการสร้างบุคลากรขึ้นมา

ฆ่าได้ก็เชิญมา	ถึงที่หลังน้ำตาแล้วอย่าห้าม
เมื่อ <u>ต้นหญ้ากินศพ</u> จงดงาม	คมดาบคำถามเข้าเกาะกิน
แผ่นดิน <u>สิ้นไร้สัตว์</u> บุรุษ	สังคมวิมุติมาสู่ <u>สิ้น</u>
<u>สิ้นไร้ร่องรอย</u> แห่งนกบิน	<u>สิ้นเสียงขลุ่ย</u> นระป้อนาม
<u>กระดูกคนดี</u> จึงร้องว่า	ริษยาหัวเราะแลหยาบหยาบ
นักรบ <u>กรุงศรี</u> มีนิยาม	มากอดคอตายตามลงโลกกันต์

3.3 ฟ้ากับดิน ของ 'รุญ ระโนด (2530 : 31-32)

นำเอาความหมายของความแตกต่างระหว่างฟ้ากับดินมาชี้แจงให้เห็นและยังใช้วิธีการสร้างบุคลากรขึ้นมาเพื่อให้สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต แสดงกิริยาอาการเหมือนมนุษย์

แผ่นดิน <u>ปรุพี</u> ทั่วพิภพ	ยิ่งใหญ่หลายเท่าทบไม่จบสิ้น
<u>มีตาน้ำ</u> , <u>ขุนหัว</u> ขรรจรริน	และทรัพย์สินให้เสกสร้างสารพัน
ทั้งข้าวปลาอาหาร <u>สิ่งใช้</u> สอย	สรรพสัตว์ใหญ่น้อยมากมหันต์
ต่างอยู่ <u>ดินดิน</u> รนปะปนกัน	ใซ้อยู่ <u>ฟากฟ้า</u> สวรรค์ <u>นมอัน</u> เด็ชว
ถึง <u>มวลเมฆ</u> มัวหม่นให้ฝนชุ่ม	ก็ <u>ซึบน้ำตา</u> แหล่งลุ่ม <u>พื้นหญ้า</u> เขียว
อย่า <u>แอบอ้าง</u> ว่าสวรรค์ <u>ประทาน</u> เด็ชว	ถ้า <u>ขาดดิน</u> เพียง <u>อย่าง</u> เด็ชว <u>ยอม</u> เปล้า <u>ตาย</u>

<u>ยกลินแยกฟ้าหาความหมาย</u>	<u>ฟ้าเปลี่ยวและเด็ชวดาขไว้สิ่งสรรพ</u>
<u>มีแต่จ้องท่าลาล้างอย่างเมามัน</u>	<u>ไม่เคยคิดสร้างสรรค์สิ่งอันใด</u>
<u>ดูดซับความชุ่มชื้นจากพื้นหล้า</u>	<u>กักตุนสินน้ำตาที่นองไหล</u>
<u>ขู่คำรามกุ่มเหงมิเกรงใจ</u>	<u>ฆ่าใครต่อใครอย่างเลือดเย็น</u>
<u>เปล่าว่างคว้างทหายสุดปลายฟ้า</u>	<u>จะมองหาสิ่งไหนไม่พบเห็น</u>
<u>ดินดินรนเลือดตาทบกระเด็น</u>	<u>แค้นล่าเค็ญอึดคึดเต็มอัตร้า</u>

3.4 ห้า ของ 'รุญ ระโนด (2533 : 57) เสนอ

เรื่องราวด้วยกลวิธีการสร้างบุคลาธิษฐาน โดยสมมุติให้สิ่งต่อไปนี้มีอากัปกิริยาเหมือนมนุษย์ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแห้งแล้ง ข้าวยากหมากแพง น้ำท่วมหนักจนชาวบ้านพากันอดอยากยากจนผิดธรรมดาไป

<u>ยินเสียงครวญทวนให้ไปทุกแห่ง</u>	<u>ว่าข้าวยากหมากแพงปนปี</u>
<u>แล้ง เชิญฟ้าเป็นใช้มาหลายปี</u>	<u>แต่มาปีนี้ น้ำท่วมนา</u>
<u>น้ำขุ่น, น้ำเค็มยิ่งชัดแค้น</u>	<u>ชาวบ้านล้านแสนล้วนเสดสา</u>
<u>ชาวเมืองหมองไหม้เสมอมา</u>	<u>ตายหมู่เหมือนหมูหมาทรมาณ</u>

3.5 อยากให้น้ำตาเป็นสายฝน ของ สิทธิธรรม บุญช่วย

(2533 : 45) นำภาพความแห้งแล้งของทุ่งนาจนชาวนาไม่สามารถทำนาได้ ชาวไร่ไม่มีจะกิน มาเสนอวิธีการสร้างบุคลาธิษฐานเพื่อบรรยายภาพของธรรมชาติ และทุ่งนา ให้เห็นอาการเคลื่อนไหวในลักษณะต่าง ๆ เช่น

<u>น้ำค้างหยาดพอให้ใบไม้ระเวง</u>	<u>ก่อนสายเพลิงตะวันขึ้นฉฉฉาย</u>
<u>มาลึกลุ่มกลุ่มกลีบรึบโรยลาย</u>	<u>มดตะก๊อยเกาะค้ำค้ำมัจฉน้ำ</u>
<u>พรรณปวีรอรชร้าวโลก</u>	<u>ดอกข้าวสีขาวโศกระยับฉ้า</u>

โหนดเลขเมล็ดเปล่งเรื่องเต็มกอบคำ ปีใดก็มีรับกรรมประจำมา
แดดวอมแวมเผาดอกข้าวให้ใจไหม้ พ่อแม่ปล่อยสายน้ำใสรินเสดสา
 ขณะนิกขิ่งลิกติกดำคณนา แดกอะไรเล่าหาววันต่อไป

3.6 แต่เชื่อมแก่งกรุง และทุ่งนา ปา เขา ในมติชนสุด
 สัปดาห์, 11 : 528 (ต.ค. 2533), 55 บรรยายภาพธรรมชาติที่งดงามเพื่อ
 หวังอนุรักษ์ธรรมชาติเหล่านั้นมิให้มีการทำลาย และส่วนหนึ่งได้เสนอวิธีการสร้าง
 บุคลาธิษฐาน

ใบไม้ร่วงเรียงทางสล้างสลวย	เหมือนจะช่วยแต้มสีให้สดใส
<u>ยอดหญ้าคอขี้คว้านละมุนละไม</u>	<u>ใบพฤษภไสวบนกิ่งกิ่งตัวลงฯ</u>
<u>ตะแบกส่ายรำยรำลมฮัมเพลง</u>	แสนครื้นเครงพินนาป่าระหง
ยืนสดับดูกลางอยู่กลางดง	ให้ลุ่มหลงธรรมชาติพิลาศตาฯ

3.7 เป็นจันทร์ ของ 'รุณ ระโนด (2533 : 45) นำ
 วิธีการสร้างบุคลาธิษฐานเรื่องการตัดไม้ทำลายป่า เพื่อชี้ให้เห็นการทำลายป่าของ
 ผู้มีอิทธิพลและพวกทำลายแผ่นดิน

ดิภหนา, ฟ้าหนาวจนเหน็บเนื้อ	คืนนี้, ดาวเหนืออยู่หนไหน
<u>น้ำตาควพราวพร่างกลางพงไพร</u>	กรุ่นควัน เปลวไฟเริ่มฟ้าย่าง
อายคืน กลิ่นหญ้า ริมป่าใหญ่	รอยรินกลิ่นไอเมื่อใกล้สว่าง
ตอไม้ตายมอดตลอดทาง	รอยเท้าผู้โค่นถางยังทิ้งรอย
<u>เดือนลา ดาวโรย ดับร่วง</u>	<u>ฟ้าสว่าง แดนสว่างง่วงหงอย</u>
ม่านฟ้าลางเลื่อนเลื่อนลอย	ทุกด้านดงคอยยังมีด่า
กาฬปักษีประจักษ์ชัด ณ บัดนี้	กาลเวลาแห่งกาลสังฆาดง้า

เมืองหลับไหลไพรราบเรียบเงียบง่า ไครถูกการุณกรรมมาชั่วคราว
ราหู ผู้กระหายและกำแหง กลิ่นแผ่นดินวันแห่วงเป็นเหยื่อหวาน
เงาร้ายมีจจุราชเริ่มรุกราน ทิบทอดทุกข์ถิ่นฐานทุกเส้นทาง

3.8 รินเมตตา ของ จิระนันท์ พิตรปรีชา (2532 : 3)

บรรยายเรื่องราวของพายุเกย์ ที่ทำความเสียหายให้กับภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และได้เสนอวิธีการสร้างบุคลากรพื้นฐาน โดยการแสดงให้เห็นอาการต่าง ๆ มีชีวิตชีวาเหมือนมนุษย์ที่ให้ความโหดร้าย

<u>เมฆกะมันชั้นลายยักยักกักขนิะเคื่อง</u>	เค้าพายุอุกาฟ้าฟ้าเหลือง
ก่อเรื่องราวควาวคลื่นกลิ่นชีวิต	<u>ม้วนทะเลเทเมืองก่อเรื่องราว</u>
ให้จดจำร่าให้ไปยึดยาว	เป็นตำนานวิปริตรับหน้าหนาว
<u>เวียงอ่าวไทยไหวสะเทือนเดือนอาเพศ</u>	เหมือนเมื่อคราว <u>ยักยักท่วมตะลุมพุก</u>
<u>หัวลมก่อ เกย์ กลิ่นปล้นโถมรุก</u>	นางนวลหวัดบอกเหตุว่า <u>ลมมุก</u>
<u>ด้ามขวานสั้นห้วนหวาดชายหาดหด</u>	มาแล้วทุกซีกทะเล <u>ม้าวาตะภัย</u>
<u>ลมปะทิวลิวปะทะมะพร้าวไกว</u>	<u>แนวทรายลัดคลื่นลามตามรุกไล่</u>
<u>ฝนกระหน่ำซ้ำท่าราวบ้าคลั่ง</u>	ร้อยพันไร่ <u>ร้อยล้มลงโครมครืน</u>
ในความมืดมัวหมองสองวันคืน	<u>น้ำป่าหลังหลากไหลใครจะขึ้น</u>
	ยื่นแต่เสียง <u>สะอื้นของแผ่นดิน</u>

สรุป กลวิธีสร้างบุคลากรพื้นฐาน พบว่า ผู้เขียนได้สร้างบุคลากรพื้นฐานโดยการกำหนดให้สิ่งต่าง ๆ ที่ไม่มีชีวิตจิตใจเหมือนมนุษย์ให้มีอากัปกริยาเหมือนมนุษย์ในเรื่องที่เกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความแตกต่างระหว่างฟ้ากับดิน การทำมาหากินของชาวชนบท การอนุรักษ์ธรรมชาติ การตัดไม้ทำลายป่า และภัยจากลมพายุ เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นว่าบทร้อยกรองที่เสนอด้วยกลวิธีดังกล่าว ทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนมีชีวิตจิตใจมากขึ้น

4. การใช้สุภาษิต สำนวน และคำพังเพยเปรียบเทียบ เพื่อช่วยสรุปใจความสำคัญหรือช่วยสร้างบรรยากาศของเรื่องให้ชัดเจนยิ่งขึ้น บทหรือกรอนที่มีลักษณะดังกล่าว เช่น

4.1 โศกนาฏกรรมแห่งเทือกเขาบรรทัด ของ

พินดา ชรรมดา (2525 : 21) นำเอาสุภาษิตที่ว่า "ไฟในอ่่านำออกไฟนอกอ่่านำเข้า" มาใช้เปรียบเทียบกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นบริเวณเทือกเขาบรรทัดว่า ทางเจ้าหน้าที่ได้เข้าไปปราบปรามเช่นฆ่าผู้ที่ถูกสงสัยว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ทั้งนี้ เพราะคนที่อยู่ในพื้นที่ สร้างความเดือดร้อนจากข้างนอกแล้วกลับไปหลบซ่อนในพื้นที่ ทำให้คนนอกซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเข้าไปปราบปราม เหตุการณ์จึงลุกลามไปทั่ว

เทือกบรรทัดสะบัดทอดตลอดได้	หมอบนั่งในเงาไม้ทมิฬหม่น
โอบหุบห้วยเหวธารในกาลกล	อุ้มใจคนเอาไว้หลายพันดวง
เมื่อเปลวเพลิงโพลนประพิไหม้	คนหนีไฟไปหากี่แทนหวง
บรรทัดทอดแขนทอดคนทั้งปวง	ชบอ้อมทรวงธารน้ำดื่มน้ำเย็น
<u>คนข้างในนำไฟไปแต่่นอก</u>	มาสูมคลอกบ้านเมืองให้เคื่องเข็ญ
จึงไฟเมืองลามป่า, แต่มาเป็น...	แต่มาเห็น, ว่าไฟปาลามมาเมือง
บรรทัดทิวรัวราตรอยบาดแผล	ถูกกระหน่ำย่ำแย้อย่างต่อเนื่อง
ห้วยเหวหินบ้นหลายอยู่เนื่องเนื่อง	ระเบิดบ้านอมบ่เบื่องบนภูผาฯ

4.2 ขอสาปแช่ง ของ ถาวร ปุญญวัฒน์ (2531 : 55)

นำสำนวนคำพังเพย "น้ำลดตอผุด" มาใช้ในเรื่องของการตัดไม้ทำลายป่า ครั้นเมื่อน้ำท่วมทำให้ท่อนซุงที่ถูกลากลอบตัดทิ้งไว้ลอยมากับน้ำถมกับบ้านเรือนราษฎร จึงได้รู้ถึงการทำลายป่าของพวกโกงกินชาติ พวกคอรัปชั่น ซึ่งมีทั้งพวกเจ้าหน้าที่บ้านเมืองและพวกนายทุน

ก่อนซุงนับหมื่นพัน	แรงน้ำนั้นดูใจปาน
ทะลักทลายชาน	เรือนชีวิตกิจทรัพย์สิน
พิโรธเหล่าโลกะ	เอาแต่ประโยชน์โกงกิน
ชีพราษณ์ร่อนากดิน	เพื่อพวกมันสุดชั้นแข็ง
<u>น้ำลจิ่งตอผุด</u>	ลีน้ำรุดมากไม้แข่ง
ความคิดอันโผล่แดง	ฤาดุจน้ำที่ลตสุญ
น้ำตาที่ท่วมใต้	แม้น้ำใจหลากไหลพุน
ชีวิตคนท่าคุณ	พอชดใช้ได้ละหรือ

4.3 เขี้ยวหลาน ของ 'รุญ ระโนด (2531 : 18) นำเอาสำนวน "ปากกัดตีนถีบ" มาใช้เปรียบเทียบให้เห็นถึงความมานะพยายามของราษฎร

ปู่ย่าตาชยตายนี่	ได้ฉากถางเตรียมก็ให้ลูกหลาน
อุตสาหกรรมฝ่าฟันบรรพกาล	ถ้าเน็ดหมู่บ้านดินภู
ท่ามาหากินในถิ่นเถื่อน	ถางไร่ สร้าง เรือนนำอดสู
<u>ตีนถีบปากกัดมากศัตรู</u>	ไม่ท้อต่อสู้กัดฟันทน
หลายฤดูน้ำหลากฝักบาดแผล	เผาศพผู้ पैมาหลายหน
เมื่อแม่คงคา เช่นฆ่าคน	ประหนึ่งให้จ่านไปเนิ่นนานฯ

4.4 เฉลิมดาวพร่างฟ้า ตอน "ราวโลกเกรงแรงล้ำของ พิชชา ถาวรรัตน์ (2532 : 212-213) นำกาชิต "กว่าถั่วจะสุกงาก็ไหม้" มาใช้เพื่อสรุปความหรือเปรียบเทียบกับผู้คนที่โดนอุทกภัยที่บ้านกะทูนว่า ขณะกำลังลุ้นวาชอลหม่านเพื่อจะหนีน้ำแต่ก็ไม่ทัน เพราะน้ำมาเร็วมาก ทำให้เกิดความเสียหายและต้องล้มตายเป็นก่อนก็จะช่วยตัวเองได้ทัน

ฟ้าครามงามดั่งฟ้า	หลังฝน
ทุกท่วงกะทอนลือ	สิ้นแล้ว
อลหม่านทั่วทุกหน	ทุกแห่ง
<u>ถั่วสูกงาไหม้แก้ว</u>	เมื่อสาย

4.5 แก๊งกรุง ของ บุญชัย ตันสกุล (2533 : 45) นำเอาสำนวน "เสียมเขาควาย" "มือที่สาม" มาใช้ประกอบเรื่องราวเพื่อให้เห็นหรือเปรียบเทียบกับเรื่องที่เกิดขึ้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากกรณีที่จะสร้างเขื่อนแก่งกรุง ซึ่งเป็นแหล่งที่มีการขัดผลประโยชน์กันสองฝ่ายที่ต่างก็เคยเป็นญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง เคยมีความสามัคคีกัน บัดนี้มีผู้ยุแหย่เพื่อหวังผลประโยชน์บริเวณดังกล่าวให้ห่างกันเอง

มีแม่น้ำตาปี เส้นชีวิต	ชโลมจิตน้ำเย็นเป็นบิกแผ่น
สุขสงบท่ามเครือญาติไม้ขาดแคลน	ใจเหนียวแน่นหนึ่งเดียวช่างเกลียวกลม
เพียงแก่งเด็วแก่งดั่งต้องพังยับ	อย่าถึงกับหูเบาให้เขาชม
<u>เสียมเขาควาย</u> เช่นฆ่าตามอารมณ์	ผองผู้ชมแปลกหน้าล้วนชาตาน
หัวเราะลั่นสนั่นเมืองเรื่องชบชั้น	พี่น้องกันฟาดฟันประหัดประหาร
เกมของใครใช้ของเล่นเป็นแผนการ	ล้วนสันดานหยาบเข้ามาแต่ใจ
จะสร้างหรือสิ้นสุดหยุดชะงัก	อย่าให้รักที่แท้จริงอันยิ่งใหญ่
ต้องแหลกยับเพราะถ้อยคำน้ำมือใคร	ยุแหย่ให้ร้ายรานซารเลือดนอง
มาหันหน้าคุยกันอย่างวันเก่า	มาจับเข้าพูดจาอย่าผยอง
ยกเหตุผลขึ้นน้ำใช้ลำพอง	ร่วมประคองความเข้าใจให้ยาวนาน
ยกผลเสียผลได้แจ้งให้เห็น	ทุกประเด็นแพ้ชนะมาประสาน
<u>มือที่สาม</u> ตัดทิ้งไปไม่เข้าการ	อย่าต่อต้านดิ้นดันใครมันแยงฯ

4.6 มีเถื่อนย่อมหมดเถื่อน ของ สิทธิธรรม บุญช่วย

(2533 : 45) เสนอให้มาต่อต้านการทำลายป่าไม้และมาช่วยกันปลูกใหม่คนละไม้คนละมือ เมื่อช่วยกันปลูกแล้วก็ให้ช่วยกันดูแลมิให้ใครทำลาย ผู้เขียนได้นำเสนอเอาสำนวนหรือคำพังเพย "วัวหายล้อมคอก" มาใช้ได้อย่างเหมาะสม มองเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น และเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นการกระทำของผู้รับผิดชอบต่อบ้านเมืองได้เป็นอย่างดี

พลัดล่วงกาลเวลามาแล้ว	เหียนหายล่าเนาแนวราสา
ชยัธรรมชาติราบพนา	แดดแผงบ่นบ้ากันทุกวัน
เสี่ยแหวดล้อมไปมากหรือนี่	ทุกถ้วนชีวีพลอยเสี่ยชวัญ
ใดหาร่วมเย็นเงาพงศ์พันธุ์	ต่างคนต่างกันเร่งบรรลัย
ทว่าหัวใจได้หวังแล้ว	ร่วมราษฎร์รัฐแน่นแน่วครั้งใหม่
<u>ล้อมคอก</u> เสี่ยยังใช้กันไร	พร้อมปลูกเพิ่มไพรช่วยกัน
วิเศษกระไรในบัดนี้	ซาบซึ่งความดีที่มุ่งมั่น
มือน้อยปลูกต้นน้อยเริ่มวัน	พลบแก่ไม้้นั้นคงแผ่เงา

4.7 โคลก เกาะยอรำ ของ กานติ ณ ศรีรักษา (2530 :

61) นำเอาสำนวนหรือคำพังเพย "มือใครยาวสาวได้สาวเอา" มาใช้กับระบบนายทุนที่แย่งกันกอบโกยผลประโยชน์จากเกาะยอ และว่าคนมือสั้นหรือพวกชาวบ้านจะไม่เหลืออะไรเลย

ระบบทุนจุดคนให้	กอบโกย
ตัวใครตัวมันโดย	ท้าวถ้วน
<u>มือยาว</u> ยิ่งง่ายชโยย	<u>เขมือบมั่น</u>
<u>มือสั้น</u> ยิ่งหดถ้วน	<u>ละห้อยสั้นสุดสมัย</u>

4.8 ปริศนาในคั่งน้ำ ของ ประจักษ์ หิวใจเพชร

(2531 : 111) นำเอาสำนวนหรือคำพังเพย "ไม้ซีกจัดไม้ซุง" "ไกลปืนเที่ยง" มาใช้สำหรับเปรียบเทียบให้เห็นถึงการที่ชาวประมงซึ่งเป็นชาวบ้านจน ๆ หาเข้ากินค่า ต้องถูกผู้มีอิทธิพล ชูตริต ช่มชู้ คดโกง และเอาเปรียบต่าง ๆ นานา และหากใครขัดขวางผลประโยชน์ ก็จะถูกชีวิตด้วยการถูกฆ่า

เรื่องราวในคั่งน้ำ	จากคำบอกเล่าของคนในท้องถิ่น
กลางสายชลใสไหลริน	เพลงชีวิตบรรเลงเร่ร่อนเร้าใจ
ทำอธรรมทุกทางด้วยจางจัด	ไม้ซีกจัดไม้ซุงมุ่งแก้ไข
<u>ยิ่งไกลปืนเที่ยง</u> ยิ่งเสี่ยงภัย	หลักประกันอันใดไม่มั่นคง
ทั้งชูตริตช่มชู้ผู้กว้างขวาง	จึงยึดหลักหักล้างอย่างประสงค์
ต่อต้านการโกงกดให้ลดลง	ด้วยดวงใจซื่อตรงยุติธรรม
คนหาปลากับคนซื้อ	ใครซื้อใครคดใครด้อยค่า
ใครขัดผลประโยชน์ให้เจ็บช้ำ	ใครขัดขวางใครคว่ำเห็นทันตา

สรุป กลวิธีการใช้สุภาษิต สำนวน และคำพังเพยเปรียบเทียบ พบว่า ผู้เขียนนำสุภาษิต สำนวน คำพังเพย เช่น ไฟในออย่าน่าออกไฟนอกออย่าน่าเข้า น้ำลดตอผุด ปากกัดตีนถีบ กว่าถั่วจะสุกงาก็ไหม้ เสียมเขาควาย วิวาห์ล่อมคอก มือใครยาวสาวได้สาวเอา ไม้ซีกจัดไม้ซุง และไกลปืนเที่ยง มาใช้เกี่ยวกับ เรื่องราวของความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การทำลายป่าไม้ การทำมาหากิน ภัยจากธรรมชาติ และการแก่งแย่งชิงผลประโยชน์ เป็นต้น ดังนั้นกลวิธีดังกล่าวจึงสามารถช่วยสรุปใจความให้เรื่องราวชัดเจนยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า กลวิธีการนำเสนอปัญหาสังคมชนบทภาคใต้โดยการเสนอความคิดของกวีนั้น ทำได้ดังนี้คือ การเสนอแนวคิดใหม่ การใช้สัญลักษณ์ การใช้สุภาษิต สำนวน และคำพังเพยเปรียบเทียบ ซึ่งแต่ละลักษณะล้วนเกิดจากความ

รู้สึกนึกคิด และอารมณ์สะเทือนใจที่ผู้เขียนได้รับจากปัญหาด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของชาวชนบทภาคใต้แทบทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อต้องการให้บทร้อยกรอง น่าสนใจและน่าติดตามยิ่งขึ้น

การเสนอภาพพจน์

การเสนอภาพพจน์ หมายถึง กลวิธีการใช้ภาษาโดยเลือกสรรถ้อยคำ หรือใช้กลวิธีการกล่าวอย่างแยบยล เพื่อให้คำน้อยคำสรุปสาระหรือให้ทรรศนะที่กว้าง ลึกเป็นรูปคำที่ใช้หรือทำสิ่งที่เข้าใจยากให้เข้าใจง่าย ทำสิ่งที่สัมผัสไม่ได้ให้สามารถ สัมผัสได้ จึงทำให้ข้อความนั้นกินใจ ชวนคิด ชวนจำ (สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ 2525 : 51) การเสนอภาพพจน์ มี 3 วิธีคือ

1. ใช้วิธีอุปมาอุปไมย
2. การเปรียบเทียบแบบอุปลักษณะ
3. การใช้วิธีพรรณนาและบรรยาย

1. ใช้วิธีอุปมาอุปไมย คือ การยกเอาสิ่งที่จะกล่าวโดยตรงมาตั้ง (อุปไมย) แล้วนำอีกส่วนหนึ่งมาเปรียบเทียบ (อุปมา) โดยใช้คำที่บ่งบอกว่า เปรียบเทียบอย่างชัดเจน คำที่บ่งการเปรียบเทียบ ได้แก่ อุปมา เล่ห์ ดุจ กล เจก เช่น ครุวนา เหมือน คือ ราว ประดุจเพียง เสมอ ฯลฯ (สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ 2525 : 51) บทร้อยกรองที่มีลักษณะดังกล่าว เช่น

1.1 แสงทองของเด็กป่า ของ สมใจ สมคิด (2521 : 19) นำคำว่า "เด็กมีดมน" ซึ่งเป็นคำอุปมาอุปไมยมาเปรียบเทียบกับ "คนตาย" ซึ่งเป็นคำอุปมา โดยมีคำว่า "เช่น" เป็นตัวเชื่อม เปรียบเทียบให้เห็นว่าอนาคตของเด็ก คดมีดมนไม่มีจุดหมายเหมือนคนที่ตายแล้ว

จากวันนั้นถึงวันนี้ <u>ครูไม่อยู่</u>	ยัง <u>ไม่รู้</u> ครูอยู่ไหนใน <u>แนวป่า</u>
เรียก <u>ค่าไถ่</u> หรือ <u>อย่างไร</u> ไม่ <u>แหว่</u> มา	หรือ <u>ซ่ม</u> ขึ้นแล้ว <u>ฆ่า</u> จน <u>วอด</u> วาย
ขอ <u>สวรรค์</u> เป็ <u>ง</u> บน <u>ช่วย</u> ค้นหา	เด็ก <u>คอย</u> ท่า <u>แสง</u> สว่างที่ <u>จาง</u> หาย
เวลานี้ <u>เด็ก</u> มี <u>มด</u> มน <u>เช่น</u> คน <u>ตาย</u>	ไว้ <u>จุด</u> หมาย <u>ของ</u> แสง <u>ทอง</u> ส่อง <u>นำ</u> ทางฯ

1.2 ใคร โง่ ของ ประพนธ์ เรื่อง ณรงค์ (2529 : 128 - 129) เสนอ กลวิธี การใช้ อุปมา อุปไมย โดยใช้ คำว่า "เหมือน" มา เปรียบเทียบ ระหว่าง คำ "โง่" "กอดติด" ซึ่งเป็น อุปไมย กับ คำว่า "ควาย" "ปลิง" ซึ่งเป็น คำ อุปมา

เสียง <u>ตะ</u> ลุ <u>ง</u> ด <u>ั่ง</u> แ <u>ะ</u> <u>เซ็ง</u> แ <u>ะ</u> ตี <u>พ</u> กั	สิ่ง <u>ที่</u> ใ <u>้</u> รับ <u>ร</u> ่ <u>คน</u> มา <u>คน</u> สา <u>ว</u> า
จุด <u>ประ</u> ก <u>ัด</u> ป <u>ิง</u> ป <u>ิง</u> <u>เสียง</u> ด <u>ัง</u> กร <u>าว</u>	จ <u>ิน</u> ท <u>รง</u> เจ <u>้า</u> โจ <u>ษ</u> จ <u>ัน</u> ก <u>ัน</u> มา <u>ก</u> มา <u>ย</u>
อ <u>้าย</u> เป <u>ีย</u> ก <u>เอ</u> ย <u>ร</u> อ <u>ง</u> ใ <u>้</u> ท <u>ำ</u> ใ <u>้</u> ม <u>น</u> ะ	ดู <u>ชิ</u> ยะ <u>ตัว</u> ส <u>ั้น</u> <u>เหมือน</u> ช <u>วิ</u> ญ <u>ห</u> าย
สิ่ง <u>ที่</u> ใ <u>้</u> เ <u>เห็น</u> หล <u>อก</u> เ <u>ล่น</u> เ <u>็น</u> แท <u>บ</u> ต <u>าย</u>	<u>โง่</u> เหมือน <u>ควาย</u> คิด <u>กลัว</u> น <u>ำ</u> ก <u>ล</u> ัว <u>จ</u> ริง
แ <u>ะ</u> น <u>ะ</u> ดู <u>ชิ</u> ล <u>น</u> ล <u>าน</u> ส <u>ง</u> ส <u>าร</u> แ <u>ก</u> ้	มา <u>อ</u> ุ้ม <u>แ</u> ก <u>ห</u> ล <u>ิก</u> ใ <u>้</u> ใ <u>้</u> ใ <u>้</u> ใ <u>้</u> ใ <u>้</u>
เด็ก <u>เว</u> ร <u>เอ</u> ย <u>ก</u> อด <u>ช</u> ิด <u>ติ</u> ด <u>ิ</u> ด <u>ิ</u> ด <u>ิ</u> ด <u>ิ</u> เหมือน <u>ปลิง</u>	ยัง <u>ไม่</u> น <u>ิ่ง</u> หรือ <u>ล</u> ูก <u>จะ</u> ถูก <u>ตี</u>

1.3 กลับ บ้าน นา ของ บุญชัย ต้น สกุล (2526 : 57) นำ คำ อุปไมย คำว่า "ฟ้าบ้านนอก" เปรียบเทียบ กับ "นาคร" ซึ่งเป็น คำ อุปมา โดย มี คำว่า "เหมือน" เป็น คำ เชื่อม ได้ อย่าง ชัดเจน ถึง ความ เป็น อยู่ ที่ หนุ่ม สาว ส่วน หนึ่ง ได้ ออก ไป ทำ มา หา กิน ใน เมือง หลวง และ เมื่อ เกิด ความ ไม่ มั่น ใจ ใน ความ เป็น อยู่ จึง หนี กลับ บ้าน อีก ครั้ง และ กล่าว ว่า ที่ ไหน ๆ ก็ สู้ บ้าน นอก ไม่ ได้

มา <u>ส</u> ัม <u>ผัส</u> ส <u>อ</u> าก <u>าศ</u> ส <u>ุด</u> ช <u>า</u> ด <u>ุ</u> น <u>ั</u> กั	ร <u>ัก</u> ษา <u>แ</u> ผล <u>ค</u> ร <u>าว</u> หน <u>ึ่ง</u> ช <u>ึ่ง</u> ป <u>น</u> นี้
พ <u>ิง</u> ค <u>ลิ</u> น <u>ล</u> ม <u>พ</u> ร <u>ม</u> ส <u>ำ</u> เน <u>ียง</u> เส <u>ียง</u> ด <u>น</u> ต <u>รี</u>	ด <u>อก</u> ใ <u>้</u> ค <u>ลิ</u> ก <u>ลิ</u> บ <u>ง</u> า <u>ม</u> ค <u>ว</u> า <u>ม</u> ล <u>ะ</u> ม <u>น</u>

แสงแดดอ่อนฟ้าครามในยามเช้า   สุขใจเท่าได้พบความอบอุ่น
ฟ้าบ้านนอกเหมือนอยู่ในใต้ใบบุญ   ไม่ว่าวันไม่เหว้าเหมือนนาคร

1.4 ลำนาล่านางน้อย ของ พันดา ธรรมดา (2531 : 56) นำคำอุปมาคำว่า "ลำธารน้ำใสกริบ" "ความงามของหญิงสาว" เปรียบเทียบกับคำอุปมาคำว่า "ตาคี๊กแตน" "จำแลง" โดยมีคำว่า "เพียง" "ปาน" เป็นคำเชื่อม

ลัดเลาะเข้าชะโกรกชะงอกผา	ลึกร่อนศิลาเป็นทรายแก้ว
ลาดพ่นลำธารสะท้อนแวว	เลี้ยวตลอดตลอดแนวระหว่างเนิน
<u>ใสกริบเพียงตาคี๊กแตนต้อย</u>	เย็นจ้ำจืดช้อยมานานเนิน
ปลาหวดหวดไหว เล็มโคลเพลิน	ว่าสเคล้ำโศด เขินกลางแอ่งธาร

ฯลฯ

สาวน้อยนางหนึ่งเก็บผัก	เด็ดเผาะยอดผักได้หอบใหญ่
รวบรัดมัดด้วยเชือกกล้วยไฟร	แขวนกับกิ่งไม้ลงเล่นธาร
น้ำใสรินไหลไล่สาว	เนียนุ่ม นวลขาว หน้าหวาน
ผมเปลือยเลื้อยประพุกมมาลัย	<u>งามปานนางไม้จำแลงมาฯ</u>

1.5 ท่า ของ 'รุญ ระโนด (2533 : 57) นำคำอุปมา คำว่า "ชาวเมือง...ตายหมู่" "เศรษฐี" เปรียบเทียบกับคำอุปมาคำว่า "หมูหมา" "เทพ" โดยมีคำว่า "เหมือน" มาเชื่อม ซึ่งในเรื่องนี้เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นถึงราษฎรซึ่งเป็นชาวนาหากจนอยู่แล้วยิ่งยากจนลง แต่พวกเขาบด (เจ้าเมือง) หรือพวกเศรษฐีกลับยิ่งร่ำรวยขึ้น และเปรียบเทียบความตายของคนจน ๆ เหมือนกับหมูหมา

ยินเสียงครวญทวนให้ไปทุกแห่ง ว่าข้าวยากมากแพงป่นปี
 แล้งเข็ญฟ้าเป็นไฉ้มาหลายปี   แต่มาปีนี้ น้ำท่วมนา
 น้ำซุ่น, น้ำเต็มยั้งขัดแค้น   ชาวบ้านล้านแสนล้วนเสดสา
ชาวเมืองหมองไหม้เสมอมา   ตายหมู่เหมือนหมูหมากรรมาน
 ชาวดินเกรียมค้ำต่ำต้อย   เสนาบดีถ้อยอัครฐาน
เศรษฐีเหมือนเทพเสพสำราญ   แต่คนหลายสิบล้านจนลงฯ

1.6 เฒ่าประมงชราสมัย ของ เทือก บรรทัด (2531 : 56) นำคำ "ตะวันลับ" ซึ่งเป็นคำอุปมาเปรียบเทียบกับคำ "หมึกพ่นดำ" ซึ่งเป็นคำอุปมาโดยมีคำว่า "ดั่ง" เป็นคำเชื่อม ในเรื่องนี้เป็นเรื่องของชาวประมง กำลังคิดถึงอาชีพประมงในอนาคตที่กำลังจะหมดไปเพราะปลาเริ่มหมดทะเล

พอ <u>ตะวันลับ</u> ลงทะเลลึก	หม่นมืดดั่ง <u>หมึกพ่นดำ</u> เปื้อน
สุดน้ำเส้นฟ้าก็ลาเลื่อน	ดอกแสงแดงเกลื่อนกลางทะเล
ชราเฒ่าประมงชราสมัย	นั่งคากระไดให้คลื่นเห่
กล้ากลืนคืนคำอยู่จำเเจ	วาดแววว่าแห้วให้เวลา

1.7 ตาปี ของ เตือนแรม ประกายเรือง (2531 : 65) นำคำอุปมาโดยคำว่า "ชีวิตคนสัญจร" เปรียบเทียบกับคำอุปมาคำว่า "สวะลอยน้ำ" โดยมีคำว่า "เปรียบ" เป็นคำเชื่อม

ปล่อยให้ฝันเคว้งคว้างริมฝั่งน้ำ	สวะลอยล้าอยู่เป็นสาย
<u>ชีวิตคนสัญจร</u> นอกกลางทราย	<u>เปรียบก็คล้ายสวะ</u> คล้อยลอยนที

1.8 ปีโรงน้ำแดง : ปักข์ใต้มหาวิปโยค 2531 ตอน 6
 22 พฤศจิกายน 2531 อังคารนี้ โศกถวิลสิ้นประดา ของ รัตนธาดา แก้วพรหม

(2531 : 37-43) เสนอกลวิธีการใช้อุปมาอุปไมย โดยใช้คำว่า "เหมือน" "ราว" มาเปรียบเทียบค่าระหว่างคำที่เป็นอุปไมย เช่น ฟ้ามืดมัว สีน้าขุ่นแดง เสียงปาลันญูเขาเลื่อน ฯลฯ กับคำอุปมา เช่น แผ่นดินทรุด ฟ้าทลาย ภูผาจะพัง หัวใจจะขาด ราตรี ไล้ชวิต เลือดใคร เคลื่อนทัพ เป็นต้น

ยังไม่ทันตะวันฉายสายอุษา
มันลื่นเลื่อนเคลื่อนตัวอยู่ทั่วไป
เหมือนแผ่นดินจะลื่นสุดทรุดหาย
เหมือนภูผาจะพังพาบลงตั้งตึง

เสียงฝนก็บ้าคลั่งขึ้นครั้งใหม่
เสียงครืนโครมโหมให้อึงคะนึง
เหมือนผืนฟ้าจะทลายถล่มถึง
เหมือนหัวใจจะขาดพังเป็นผงคลี

ฯลฯ

มีทันที่เวลาจะเลยล่วง
เมื่อท้องฟ้ามืดมัวเหมือนราตรี
ฟ้าอาเพศคลุ้มคลั่งขึ้นครั้งใหม่
มันรุนแรงโหดท่ากว่าที่คิด

แล้วความหวังทั้งปวงก็ร่วงหรือ
โลดตะลึงอึงมีทุกชีวิต
พายุโหมโถมใส่เหมือนไล้ชวิต
วิปริตเว้งว้างในวิญญา

ฯลฯ

กลางสายน้ำท่าโหดที่โลดลัวง
คือชีวิตน่าสังเวชทุเรศทุรน
ทะเลปายังเดือดดูไม่รู้พัก
สีน้าขุ่นแดงเดือดเหมือนเลือดใคร

เป็นหุบห้วงเหวลึกให้สิ้นหล่น
ต่างตาเหลือกเลือกสนให้พันภัย
น้ำเปลี่ยนสีขุ่นคลั่งทะเลลึกไหล
ที่สิ้นใจวางวายอยู่ใต้ธาร

ฯลฯ

ติดบนบ้านน้ำก็โหมจะจมบ้าน
ใครพลัดตกก็จนใจช่วยไม่ทัน
พลันสายน้ำแหวกอ่อนด้วยท่อนซุง
ใดขวางหน้าชนแหลกกระแทกยับ

หนีซมซานขึ้นหลังคาขาสิ้น
เสียงปาลันญูเขาเลื่อนราวเคลื่อนทัพ
กลาพ่งเวียงรายเหมือนไล้ซับ
จนจมหายเหลือจะนับจำนวนคน

1.9 เพติมดาวพรารพรางฟ้า ตอน ราวโลกเกรงแรงล้า
ของพิชชา ถาวรรัตน์ (2532 : 212 - 213) นำคำอุปมาอุปไมยคำว่า "ฟ้าคราม"
เปรียบเทียบกับคำว่า "ฟ้าหลังฝน" โดยมีคำว่า "ตั้ง" เชื่อม

<u>ฟ้าครามงามตั้งฟ้า</u>	<u>หลังฝน</u>
ทุกข์ทว่วมกะทูนลือ	ล้นแล้
อลหม่านทั่วทุกหน	ทุกแห่ง
ถั่วสูกงาไหม้แก้	เมื่อสาย

1.10 สลาดันทะเลใต้ ของ 'รุญ ระโนด (2533 :
34 - 35) นำคำอุปมาอุปไมยคำว่า "สลาดันก่อตัว" เปรียบเทียบกับคำอุปมาคำว่า
"ตะวันแตกดับ" โดยมีคำว่า "ตั้ง" เป็นคำเชื่อม ในเรื่องนี้เปรียบเทียบให้เห็นถึง
ความร้ายแรงของลมสลาดันที่ได้ก่อตัวพัดพาฝน ลม จนกระทั่งพระบรมธาตุ
บ้านเรือนเสียหายยับเยิน

<u>สลาดันได้ก่อตัวทั่วถิ่นใต้</u>	<u>แผ่นดินเลื่อนสะเทือนไหวนรกสวรรค์</u>
ทะเลเลือดเดือดทะเลลึกหักตะบัน	ทว่วมเซตซัดทสี่มา ฟ้ามีดมน
ยะเยือกทุกเส้นหญ้าที่นลลยยับ	<u>ตั้งตะวันแตกดับ "พยับฝน"</u>
หวิวหวั่นขวัญฉววา ประชาชน	จำพจญประจัญหน้ามหาภัย
บรมธาตุสิ้นสะท้านด้านแรงกระแทก	ฐานล่างรานนลลกซารเลือดไหล
เพลงศพก้องชานกักราลไกล	เจ็บหนาวเนื้อในทุกใจคน

สรุป กลวิธีการใช้อุปมาอุปไมย พบว่า ผู้เขียนนำคำอุปมาอุปไมย เช่น
เด็กมีดมน เช่นคนตาย โง่งเหมือนควาย กอดติดเหมือนปลิง ฟ้าบ้านนอกไม่เหมือน
นาคร น้ำใสกริบเพียงตาตึกถนน งามปานนางไม้ ดายหมู่เหมือนหมูหมา เศรษฐี

เหมือนเทพ ตะวันลับดิ่งหมึกพันด่า คนสัญจรเปรียบสวระ งามดั่งฟ้าหลังฝน เป็นต้น
ซึ่งคำดังกล่าวผู้เขียนได้นำมาเปรียบเทียบเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชนบทและปรากฏอยู่ใน
ในบทร้อยกรองจึงทำให้บทร้อยกรองมีความเข้มข้น ชัดเจน และกินใจยิ่งขึ้น

2 การเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ ได้แก่ การเปรียบเทียบโดยนัย
เป็นการเปรียบเทียบทางอ้อมไม่กล่าวเทียบตรง ๆ อย่างอุปมาอุปไมย แต่ผู้อ่านก็
พอจะตีความได้จากสัญลักษณ์ที่ผู้แต่งใช้ การเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์จึงต่างจาก
การใช้สัญลักษณ์ตรงที่การเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์จะบอกความโดยนัยว่าผู้แต่ง
หมายถึง ใครอย่างชี้เฉพาะ ในขณะที่การใช้สัญลักษณ์จะบอกความหมายทั่ว ๆ ไป
เท่านั้น (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2523 : 142) บทร้อยกรองที่มีลักษณะดังกล่าว เช่น

2.1 ในร่างแห ของ 'รุณ ระโนด (2530 : 22-23)
นำเรื่องราวของผู้มีอิทธิพลที่คอยฆ่าผู้ขัดขวางผลประโยชน์โดยกฎหมายไม่สามารถ
ให้ความคุ้มครองดูแลผู้คนเหล่านั้นได้ จึงได้เสนอการเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์

ตาข่ายกันซึ่งขวางกลางม่านหมอก	ดักจับสัตว์กระจอกเป็นอาหาร
แม้มืดเล็กมีอาจลอด-ตลอดกาล	เมื่อติดม่านจึงมอดม้วยด้วยเงอมนมือ
เจ้า <u>แมงมุม</u> มากมือคอยข้อยยุต	เข้าสู่การสิ้นสุด-เหยื่อกระสือ
เหยื่อใหญ่ไม่เคยย่นเสียงบันลือ	ด้วยมันคือฆาตกร <u>สัตว์อ่อนแอ</u>
หากเหิมหาญกร้านกร้าวราว <u>ราชสีห์</u>	บารมีมากมายคล้ายร่างแห
<u>มือกฎหมาย</u> ไม่คุ้มครองตามรังแก	กลับคุ้มครองดูแลทุกเวลา
มือที่กุมกฎหมายยิ่งใหญ่มาก	ทั้งกระชอกโศกฮาก คอยเงื่อง่า
แยกเขี้ยว คมขาววิบวาวตา	วางมาดวาดท่าทุกเวที
มือที่ถูกจับมัดด้วยกฎหมาย	กลับหวีหัววันขวัญหาย-ใจริบหรี่
ทั้งที่เคยสร้างสรรค์แต่ทางดี	กลายเป็น ถ้ำยูลีในพริบตา

เหยือกกฎหมายคือ "แมงเม่า" จากเงามืด ถูกจับแต่ชิงพิตรอกการฆ่า
 ด้วยคม เขียวหินกระหายไม้ลดรา จากปากที่เปิดอ้าอยู่อาจิม
 บัวขการอ้างความยุติธรรมมานำร่อง ชะตากรรมที่จำจอง-หมดทางเดิน
 โยงโยกที่ยัวเหยียดลมแผ่นดิน ตะปบกินอย่างตะกรามตามสันดาน

แมงมุม	เปรียบเทียบกับ	ผู้รับใช้พวกอิทธิพล
กระสือ	เปรียบเทียบกับ	ผู้มีอิทธิพลโกงกิน เช่นฆ่า ทำลาย
สัตว์อ่อนแอ	เปรียบเทียบกับ	ประชาชนที่ไม่มีทางต่อสู้กับพวกอิทธิพล
ราชสีห์	เปรียบเทียบกับ	ผู้มีอิทธิพล
มือกฎหมาย	เปรียบเทียบกับ	เจ้าหน้าที่ฯ ผู้ปราบปราม
เหยือกกฎหมาย	เปรียบเทียบกับ	ประชาชนผู้บริสุทธิ์
แมงเม่า	เปรียบเทียบกับ	ประชาชนผู้บริสุทธิ์

2.2 คืนหนึ่งที่ป่าหนัน ของ 'รุณ' ระโนด (2533 : 56 -
 58) นำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับครูโรงเรียนบ้านป่าหนัน อำเภอศรีสาคร จังหวัด
 นราธิวาส จำนวน 3 คน ถูกขบวนการโจรก่อการร้าย (ชก.) จับมัดแล้วฆ่าอย่าง
 เลือดเย็น มาเสนอด้วยวิธีการเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์

<u>มัจจุราช</u> ค่ำรามกระหิมก้อง	เสียงพร่ำรำร้องอิงอ้อ
" <u>แพะรับบาป</u> " ผวานิ่งตาปรือ	ถูกมัดสองมือทรมาน
แววตาสงสัย ใจวันหวาด	กระสุนขีดสาดเข้าสังหาร
จากผู้ก่อกรรมกระทำการ	กระชากวิญญาณอย่างเลือดเย็น

แพะรับบาป	เปรียบเทียบกับ	ครูที่ถูกฆ่าตาย
มัจจุราช	เปรียบเทียบกับ	ผู้ร้ายหรือฆาตกร

ฟ้าบ้านนอก   เปรียบเทียบกับ   บ้านนอก หรือบรรยากาศบ้านนอก
ใต้ใบบุญ   เปรียบเทียบกับ   ความดีงาม ความเห็นอกเห็นใจ

2.5 เป็นจันทร์ ของ 'รุณ ระโนด (2533 : 45) นำ
เรื่องราวของพวกอิทธิพลที่ลักลอบตัดไม้ทำลายป่าจนหมดป่า จึงหวังให้ประชาชน
ร่วมมือกันขับไล่พวกนี้ให้หมดไป ด้วยการใช่วิธีเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์

ราหู ผู้กระหายและกำแหง	กลืนแผ่นดินวันแห้ว เป็นเหยื่อหวาน
เงาร้ายมีจจราชเริ่มรุกราน	ทียบทอดทุกถิ่นฐานทุกเส้นทาง
ทิวาวารที่วาดหวังยังไม่เห็น	ค่าคืนล่าเค็ญ รอบข้าง
เป็นจันทร์อยู่ประจำเหมือนอำพราง	ปิดดาวพร่างพร่างด้วยมือพราย
จุดคอมไฟไล่ภูตผีเกิดพี่น้อง	ร่วมขับชานกู่ก้องก่อนจะสาย
ไล่ราหู ผู้เมวมันอันตราย	ช่วยจันทร์ให้เล็ดลอยในราตรี

ราหู	เปรียบเทียบกับ	ผู้มีอิทธิพล ผู้ทำลายป่า พวกคอร์รัปชั่น
เงามัจจราช	เปรียบเทียบกับ	การสร้างอิทธิพล
เป็นจันทร์	เปรียบเทียบกับ	ผู้ที่ถูกผู้มีอิทธิพลกระทำ คือ ป่าไม้ ประชาชน
กาลิ	เปรียบเทียบกับ	ตัวชั่วร้าย หรือ ผู้ทำลายป่า

2.6 น้ำตาตาปี ของ คำร้อฮ รวี (2533 : 57) เสนอ
เรื่องราวของความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติบริเวณแม่น้ำตาปี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
แต่ต่อมาทางราชการคิดจะสร้างเขื่อนแก่งกรุงชั้น จึงเกิดการแย่งชิงผลประโยชน์
อย่างมหาศาล บริเวณดังกล่าวจึงเต็มไปด้วยผู้มีอิทธิพล และใช้วิธีการเปรียบเทียบ
แบบอุปลักษณ์

ทดลองยั้นอันอุดม	สวยงามสมขึ้นไซ้ข้า
หล่อเลี้ยงพาราน้ำ	หลังไหลมาเป็นตาปี
แก่งกรุงเหมือนฝูง <u>แฉิ่ง</u>	รุมทั้งแก่งไม้ปราณี
แฉิ่งนั้นมันรู้ดี	เท่าที่มี <u>ซากสัตว์</u> ตาย
แต่นั้นมันมนุษย์	กระชากจุดเป็นเส้นสาย
ผลประโยชน์ <u>โจด</u> ชั่วร้าย	บนความตายประชาชน

ฝูง <u>แฉิ่ง</u>	เปรียบเทียบกับ	คนกลุ่มหนึ่งที่แย่งชิงผลประโยชน์กันเอง
<u>ซากสัตว์</u>	เปรียบเทียบกับ	ผลประโยชน์

2.7 วินเมตตา ของ จิระนันท์ พิตรปรีชา (2532 : 3)

นำเรื่องราวของพายุเกย์ ที่พัดพาท่าความเสียหายให้กับประชาชนบริเวณจังหวัดชุมพรและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาเสนอด้วยวิธีการเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์

เวียงอ่าวไทยไหวสะเทือนเดือนอาเพศ นางนวลหวัดบอกเหตุว่าลมบุก
 หัวลมก่อ "เกย์" กลิ่นปล้นโถมรุก มาแล้วทุกซทะเลบ้าवादภัย
ด้ามขวานสิ้นวันหวาดชายหาดหด แฉวทรายลดคลื่นลามตามรุกไล่
 ลมปะทิวลิ่วปะทะมะพร้าวไกว ร้อยพันไร่ร้อยล้มลงโครมครืน

ฯลฯ

<u>ยักษ์</u> ไปแล้ว	ยังแต่คนผู้ซันแค้น	ระโหยหิวสุดแสนจิ่งร้องขอ
ทิ้งหยูกษาผ้าผ่อนไม่เพียงพอ		ใครจะต่อชีวิตให้ในครั้งนี้

<u>ด้ามขวาน</u>	เปรียบเทียบกับ	ดินแดนภาคใต้ของประเทศไทย
<u>ยักษ์</u>	เปรียบเทียบกับ	ลมพายุ <u>เกย์</u>

สรุป กลวิธีเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ พบว่า ผู้เขียนได้ใช้การเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์โดยใช้คำต่อไปนี้ เช่น แมงมุม, กระสือ, สัตว์อ่อนแอ, ราชสีห์, มือกฎหมาย, แมงเม่า, เข็ญกฎหมาย, แพะรับบาป, มัจจุราช, สะตอ, ฟ้าเมืองหลวง, ทะเลกาม, ฟ้าที่บ้านนอก, ใต้ใบบุญ, ราหู, เป็นจันทร์, กาลี, ผึ้งร้าย, ชากสัตว์, ด้ามขวาน และยักษ์ เป็นต้นซึ่งคำเหล่านี้ จะบอกความหมายโดยนัยว่า หมายถึงใครอย่างชัดเจนและนำมาใช้เปรียบเทียบในเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชนบท ทำให้บทร้อยกรองน่าสนใจยิ่งขึ้น

3. การใช้วิธีพรรณนาและบรรยาย การใช้วิธีพรรณนาและบรรยายก็เพื่อให้ภาพที่แจ่มชัดยิ่งขึ้นจนสามารถนึกตาม เห็นภาพเข้าใจถ้อยคำและข้อความอย่างลึกซึ้ง มีวิธีการดังต่อไปนี้

- 3.1 การทำให้เกิดภาพอย่างตรงไปตรงมา
- 3.2 การให้ภาพเปรียบเทียบ
- 3.3 การพรรณนาและบรรยายให้เห็นเหตุการณ์
- 3.4 การพรรณนาและบรรยายในลักษณะต้องตีความ
- 3.5 การทำให้เห็นได้ด้วยความรู้สึก

3.1 การทำให้เกิดภาพอย่างตรงไปตรงมา หมายถึง การที่ผู้เขียนได้สะท้อนภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยความจริงและความเป็นไปในสังคมที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมชัดเจน ตรงไปตรงมา ในลักษณะเหมือนกับการบอกเล่า หรือการบ่นว่าหรือการถามด้วยความไม่พอใจ เป็นการเตือนใจผู้อ่านได้รู้เห็นความเป็นไปในสิ่งที่เกิดขึ้น บทร้อยกรองที่มีลักษณะดังกล่าว เช่น

3.1.1 ส่งใจไปบ้าน ของ จิระนันท์ พิตรปรีชา

(2521 : 42 - 43) พรรณนาและบรรยายลักษณะนิสัยของคนใต้อย่างตรงไปตรงมาว่า คนใต้เป็นคนสู้คน รักเกียรติศักดิ์ศรีของตนเองและพวกพ้องมาแต่บรรพบุรุษ แต่เมื่อพวกเขาโดนรังแกจากกลุ่มคนที่มีอำนาจก็เกิดความแค้นถึงกับจับอาวุธเข้าต่อสู้

ตั้งแต่รู้ความถามกูได้

เมื่อถูกรุมกุมเหงเคยเกรงใคร
ประเพณีรักเกียรติยิ่งศักดิ์ศรี
เมื่อมันปราบหัวยังค้ำอิทาบรื้อ
มันเช่นฆ่ามาก็ศพลบก็หลุม
เทือกบรรทัดทบบันทักทุกกระบวน
ไฟสงครามจึงกระพือพัดซ้อซัด
พี่น้องกูชู้ป็นชั้นยั่นยั่น

ว่าคนใต้รุ่นปู่สืคนใหม่

ไฟก็ไฟเถอะจะจับดับด้วยมือ
เมื่อถูกฆ่าซ้ำซ้อซ้อมนั่งหรือ
ซ้อมต้องรื้อตำนานรบมาทบทวน
ระเบิดท่ม เผลอลงถึงหลังสอบสวน
เป็นเหตุหวนให้หาญต้านทานมัน
ผ่านยุคมืดเพื่อยุคใหม่ไม่พริ้งพริ้น
ไม่มีวันนี้แต่หวังให้ตั้งเต็ม

3.1.2 ภาคใต้ ของ ถาวร บุญวัฒน์

(2523 : 39) พรรณนาและบรรยายภาพสถานการณ์ในภาคใต้โดยตรงไปตรงมา
เกี่ยวกับความเดือนร้อนวุ่นวายของภาคใต้ที่เกิดจากการเช่นฆ่า การปล้นจี้ การ
พ่น และผลประโยชน์มากมายจากพ่อค่านายทุนและข้าราชการโกงกิน ซึ่งสะท้อน
ให้เห็นลักษณะการปกครองของนักบริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ

ดูราวดังเกิดทฤษฎี
มากเวืองเช่นฆ่าอาเพศ
ล้างแค้นล้างโคตรราว
ใครมันขูข่มขู่แค้นร้าง
เพื่อผลประโยชน์นานา
ชั้นชั้นปกครองคะนองฤทธิ์
กดขี่ซ้ำยี่คนจน
ร่วมมือพ่อค้ำอิทธิพล
เลียงโจรเอาไว้ใช้ใน

แผ่นดินภาคใต้ไร้สุข
เจ็บจุกมาชั่ววาทปี
เกิดเหตุมีผลเป็นผี
ชีวีเป็นดังผักปลา
สร้างคนโหดชั่วบั้นบัว
เสพสุขบนท่าเลือดคน
มากมืออภิสิทธิ์ทุกหน
รังแกกันล้นพ้นไป
ฉ้อฉลฉาวชื้อมือใหญ่
กิจค้ากำไรส่วนตัว

ชิงดำพ่อค้าคว่ำทรัพย์	ปล้นสะดมยุบยับไปทั่ว
บ่อนช่องทองเถื่อนเกลื่อนนัว	เป็นเสี่ยเจ้าสัวเร็ววัน
ส่งเป็นเครื่องเช่นสังเวศ	เจ้านายตัวแต่ยออีกนั้น
กอบโกยโกงกินเป็นชั้น	ร้อยมือรุมฟันประชากร

3.1.3 ควายหาย ของ 'รุญ ระโนด (2530 : 53) ได้นำเรื่องราวของปัญหาที่เกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของสังคม ทั้งการปล้นจี้ การฆ่า มาเสนอในลักษณะที่เกิดขึ้นจริงอย่างตรงไปตรงมา

เสียงลีมคอกถูกตอกชกอยู่กักกุก	ชายชราผวาลุกขึ้นเหยียดร่าง
คว่าป็นขาวเมียงมองจ้องไม่วาง	ช่องข้างปืนกระซิบ-ประทับปืน
พอเห็นทัศนิตตาว่าถูกปล้น	บัดดลก็หล่นพวงอยู่กลางพื้น
พร้อมเสียงรัวซัดร่างล้มทั้งยืน	แล้วคำคืนก็มีดดับชัวกับกลับ

3.1.4 ระหว่างเรา ของ มานิตซ์ ชุมเพชร (2531 : 30) พรรณนาและบรรยายให้เห็นภาพของคนใต้อย่างตรงไปตรงมาว่า คนใต้มีบุคลิกลักษณะเป็นอย่างไร การกินอยู่เป็นอย่างไร อันบ่งบอกถึงการเป็นคนใต้

ฉันมิใช่ใคร "คนใต้" แน่	ทั้งพ่อแม่ตาชายคนใต้หมด
วิมทะเลสีครามอันงามงด	ฉันหลงรสน้ำบูดูเคยอยู่กิน
เกิดที่นั่นอยู่ที่นั่นที่บ้านฉัน	มีคนใต้ด้วยกันเต็มท้องถิ่น
พูดสำเนียงเสียงใต้เคยได้ยิน	ชอบทั้งกลิ่นรสสะตอมาแต่เยาว์
เขอก็เป็นคนใต้มิใช่หรือ	และเราคือคนไทยใช้ไหมเล่า
ไม่มีการแบ่งข้างระหว่างเรา	ไม่แบ่งเผ่าพุทธ คริสต์ อิสลาม
แผ่นดินทองผืนนี้คือที่อยู่	เราต่างรู้ไม่ต้องข้าตั้งคำถาม

เชอกับฉันร่วมถิ่นแผ่นดินงาม	ควรช่วยกันพยายามพัฒนา
ประเพณีจะส่งมอบแต่สุข	ตลอดยุคอย่าให้เห็นการเช่นฆ่า
วอนคนใต้ทั่วเขตแผ่เมตตา	แล้วเรามารักกันให้มั่นคง

3.1.5 แสงทองของเด็กป่า ของ สมใจ สมคิด

(2521 : 19) นำเรื่องราวของครูบ้านป่าที่ถูกผู้ร้ายคุกคามสวัสดิภาพ ด้วยการจุดคร่าเพียงเพื่อนำตัวไปต่อรองกับเจ้าหน้าที่บ้านเมือง มาพรรณนาและบรรยายให้เกิดภาพอย่างตรงไปตรงมา ง่ายต่อการเข้าใจและเกิดความสลดใจกับการกระทำของพวกโจร

ฝนตกหนักวันนั้นครุหม่นสอน	กายเปียกปอนฝนโกรกเปียกโชกทั่ว
สายฝนสาดกระชานขึ้นกระทบตัว	ใจระริวหนาวสั่นกันทุกคน
ทันใดนั้นมีผู้ร้ายใช้อาวุธ	มาจุดครุสาวราวอกปล้น
ครุซัดขึ้นต่อสู้อันตราย	แต่ไม่พินมือมันพวกโจร
เด็กเข้าช่วยด้วยได้เพียงเสียงร่ำร้อง	เพราะปืนก้องดังสนั่นจนหวั่นไหว
มันหอบหัวครุฝ่าฝืนจนลับไป	ปล่อยทิ้งให้เด็กไร้แสงแล้งปัญญา
จากวันนั้นถึงวันนี้ครุไม่อยู่	ยังไม่วรรู้ครุอยู่ไหนในแนวป่า
เรียกค่าไถ่หรืออย่างไรไม่แ้วมา	หรือซ่มขึ้นแล้วฆ่าจนวอดวาย

3.1.6 ถึงลูกบาว ของ ประพนธ์ เรืองณรงค์

(2525 : 93) ได้พรรณนาและบรรยายให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านนอกอย่างตรงไปตรงมาว่า เมื่อลูกชายไปหลงทางกอกไม้กลับมาดูแลช่วยเหลือพ่อแม่ ทำให้ทางบ้านเฝ้าคอยอย่างห่วงใย

ลูกบาวเราไว้เหตุพ่อเสดสา	ไม้นึกมาหวังเหวิดบ้านเกิดหรือ
หลงทางกอกหรือจ้านงานเบามือ	ไม่ต้องถือจอบไถเลี้ยงไ้มือ

หวันเที่ยงพ่อพักไถไปที่หน้า	ฮอดฮาร์วังเต็มกำสำหรับหนอ
แกงพุงปลาทอดหนอไม้ย่ำได้ร่อ	น้ำตาคลอซุบเช็ดเผ็ดเหวชุกู
แม่เจ้าแคร่น้องเจ้าตัวเท่าหิด	พ่อขึ้นจิตแนบอุราไม่หลาเหิน
เสียงหรีงแรวังเวงเป็นเพลงเพลิน	คอยลูกเกินรับรู้... ถึงหยุดเครง

3.1.7 หนังชายชยา ของ กร ศิริวิมลโณ

(2528 : 55) ได้พรรณนาและบรรยายการโฆษณาชวนเชื่อของโฆษณาหนังชายชยาเร่ตามหมู่บ้าน จนชาวบ้านพากันหลงเชื่อแย่งกันซื้อยา และเปรียบเทียบการตายของผู้แสดงในภาพยนตร์ที่เข่นฆ่ากันกับการตายของชาวบ้านที่ซื้อยามากินเอง ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

พอย่ำคำย่ำเวลามาตามนัด	แน่นชนิดที่เวลานพลาณสืบสน
คนฉายหนังก็ชยาชยาในบัดดล	พร้อมทั้งพันสรรพคุณอันสุนทร
ชยาหนึ่งอย่างแก้โรคสารพัด	แก้เคล็ดขัด, ยอกใช้ไม่หลอกหลอน
รับซื้อหาไวไวซื้อไปก่อน	ส่วนราคาแน่นอนไม้ชายแพง
จะซื้อหาที่ไหนก็ไม่ได้	จงรับซื้อเอาไว้อย่าหน่ายแหยง
ชยาชยาหมดจะฉายหนังยังชี้แจง	อย่าเคลือบแคลงเลฆหนาช่วยการุณ
บัดเด็ยหัวใจล้อมกลุ้มรุมกันซื้อ	คอยแย่งซื้อมากมายชยาชยาวัน
โน้นสี่ชวดนั้นห้าชวดอดสรรพคุณ	รุมอุดหนุนจนหมดในพริบตา
หนังเริ่มฉายก็เริ่มรบคนปรบมือ	เสียงระเบิดหวัดหวือดังแน่นหนา
เลือดทะลักเต็มจอมรณา	ผู้ร้ายฆ่าคนดีทีละคน
ชาวบ้านชมสมใจใจระทิก	ครั้นยังดีก็ยังตายกันเกสื่อนกล่น
ผู้ถูกยิงเลือดไหลในภาพยนตร์	แต่ประชาชนที่ดูคือผู้ตาย

3.1.8 เศรษฐีกาแฟ ของ ไพบูลย์ พันธุ์เมือง (2530 : 83) กล่าวถึงเรื่องราวของชาวนาที่ทำงานไม่ได้ผล เลยต้องขายที่นา นำเงินไปซื้อสวนเพื่อปลูกกาแฟ เพราะเห็นว่าปีที่แล้วกาแฟให้ผลผลิตสูงทำรายได้ให้กับเจ้าของไร่รายแต่ครั้งหันมาปลูกกาแฟ ก็เกิดความแห้งแล้งทำให้สวนกาแฟเสียหายยับเยิน และได้ใช้การพรรณนาและบรรยายที่ทำให้เกิดภาพอย่างตรงไปตรงมา

ขายที่นาห้าสิบไร่ให้นายทุน	เอาเงินหมุนซื้อที่ป่าสีเขียว
จ้างรถเกรดไถดินเพียงวันเดียว	ป่าสีเขียวเตียนโล่งปลอดโปร่งตา
ชาวสวิสที่แล้วรวยเป็นล้าน	ต่างเบิกบานสดใสไปทั่วหน้า
ปลูกกาแฟขายดีมีราคา	แต่ชาวนาปลูกข้าวยิ่งเศร้าใจ
เลิกทำนาสาบานสอนหลานลูก	ขายที่นาถูกถูกหาที่ใหม่
ปลูกกาแฟกับเขาบ้างช่างอะไร	คงรวยใหญ่กันละนะคราวนี้
สวนกาแฟผลลิวเป็นกิวแถว	ทุกเขตแนวเอาใจใส่เต็มที
ทิ้งปุ๋ยยามิได้วันเป็นปีปี	เงินที่มีท่วมถมจมลงดิน
ฝนไม่มาหน้าแล้งหญ้าแห้งกรอบ	มีคนลอบจุดไฟข้างใจหิน
น้ำไม่มีรดกาแฟมีแต่ดิน	ดินกาแฟตายสิ้นเหลือแต่ตอ
สวนกาแฟมีแค่หญ้าคาสูง	ทิ้งป่าลุงสิ้นหวังนั่งเหี่ยวห่อ
ชุดหญ้าคาปลูกเผือกมันนับวันรอ	ใครมาขอซื้อไร่ขายทันที

3.1.9 ทุ่งนา ของ ดำรงค์ หนูทอง (2532 : 43) ได้พรรณนาและบรรยายถึงความเปลี่ยนแปลงของทุ่งนาที่กลายเป็นนาุ้งอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งสะท้อนความเป็นจริงและความเป็นไปของเศรษฐกิจในสังคมไทยค่อนข้างเป็นรูปธรรม ชัดเจนเหมือนกับความไม่พอใจในสิ่งที่กำลังเปลี่ยนไป

ผืนนาแห่งนี้ที่เคยไกล	เดี๋ยวนี้เปลี่ยนไปน่าใจหาย
ผืนแห่งนี้เคยมีควาย	เดี๋ยวนี้สูญหายไปในทันที
ทุ่งนาแห่งนี้เป็นของไทย	ต่างชาติซื้อไปอย่างไรนั้น
นายหน้าซื้อนาให้ราคาครั้น	แก่งแย่งแข่งขันกันซื้อนา
ชาวนาขายไปหวังใช้หนี้	นาที่เคยมีหมดแล้วหนา
เดี๋ยวนี้นั่งเช็ดแต่น้ำตา	นาเคยมีมาต้องขายไป
ทุ่งนี้ไม่มีแล้วทุ่งข้าว	มองดูแล้วเศร้ารู้ไหม
ขาดนาหาค้าวแต่หนใด	เพียงพอยาไส้ได้ข้าวกิน
นาข้าวเปลี่ยนมาเป็นนาทุ่ง	มองดูท้องทุ่งให้ถวิล
อกเอ๋ยชวาน้ำตานริน	มองดูผืนดินแทบสิ้นใจ
เดี๋ยวนี้เป็นของต่างชาติ	เราตกเป็นทาสเขารู้ไหม
หมดแล้วผืนดินสิ้นไป	ท้องทุ่งของไทยใครเข้าครอง

3.1.10 วลีที่เปื้อนน้ำตา ของ กร ศิริวัฒน์

(2531 : 55) เสนอเรื่องราวเพื่อสะท้อนภาพน้ำท่วมที่บ้านกะทูน อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อปลายปี 2531 ได้โดยตรงไปตรงมาชัดเจน มองเห็นภาพก่อนซุงนับหมื่นต้นไหลมากระแทกบ้านเรือน ทำให้ทั้งชีวิตและทรัพย์สินเสียหาย และการใช้คำคำพวกนายทุนและรัฐบาล ยิ่งทำให้เกิดความสะใจให้อารมณ์เป็นอย่างมาก

สาม น้ำเขาไหลเชี่ยวกลากเป็นคลื่นบ้า	กวาดพาท่อนซุงขนาดใหญ่
เป็นหมื่นท่อนแสนท่อนทะลักไป	กระโศมครึกคึกไหลเป็นทัพซุง
พุ่งทะลวงชนบ้านสะท้านท้อง	แล้วเสียงหวีดวาร์องระงมรุ่ง
บ้านคว้าน้ำกวาดเข้าเว้งว้าง	พลิกตุงแตกพังแล้วหอบพา
กลบเสียงร้องกึ่งหลายให้หายเงียบ	ทะเลซุงท่วมเพียบ-คนถูกฆ่า
นายทุนแปรตป่าไม้เซดอัปรียา	รัฐบาลยังโหดทำในเรื่องนี้

สรุป กลวิธีที่ทำให้เกิดภาพอย่างตรงไปตรงมา พบว่า ผู้เขียนได้ใช้วิธีพรรณนาและบรรยายอย่างตรงไปตรงมาในเรื่องลักษณะอุปนิสัยของคนภาคใต้ ความไม่มีประประสิทธิภาพของนักปกครอง ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การหลงเชื่อคำโฆษณาและปัญหาของชาวไร่ชาวนา เป็นต้น ซึ่งทุกเรื่องผู้เขียนได้สะท้อนภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาชัดเจนและเข้าใจง่าย

3.2 การให้ภาพเปรียบเทียบ บทหรือกรอนโดยทั่วไปจะมีการสร้างภาพที่เป็นรูปธรรม ที่สามารถเข้าใจได้ขึ้นมาก่อน จากนั้นจึงโยงภาพรูปธรรมนั้นไปสู่ภาพรวมใหญ่ของสังคม และใช้ภาพเปรียบเทียบนั้นพรรณนาและบรรยายให้เห็นภาพพจน์ขึ้นมา บทหรือกรอนที่มีลักษณะดังกล่าว เช่น

3.2.1 คุณโอ้กับไอ้ไชน้อย ของ เสน่ห์ วงศ์กำแหง (2524 : 49) พรรณนาและบรรยายให้ภาพเปรียบเทียบระหว่างความรวยกับความจน คนรวยมีการจัดงานวันเกิดอย่างหรูหรา มีดนตรีแสดง มีการตัดเค้ก มีการให้ของขวัญ เพื่อนฝูงมาร่วมงานมากมาย แต่ลูกคนจน ๆ อย่างไ้ไชน้อยที่เป็นลูกชาวนา ไม่มีอะไรให้คิด มีแต่ฟังนิทานจากพ่อ มีทุ่งนาแวดล้อม มีควายเป็นเพื่อน

โอ้บอกพ่อแม่ว่าแม่จำแม่พ่อจำพ่อ	หนูจะขอของขวัญวันเกิดหนูได้ไหม
ได้ซิจ๊ะลูกจะเอาอะไร	ขอรถไฟของเล่นที่เหมือนของจริง
ให้คุณพ่อจัดตัดเค้กเหมือนเพื่อนโอ้	มีดนตรีร้องโซ่หลายหลายสิ่ง
ชวนเพื่อนมาร่วมดินตัดและจริง	พ่อไม่นั่งนอนใจเตรียมให้พ่ล้น
ถึงวันเกิดโอ้แต่งตัวดูโก้หรู	เพื่อนมาดูอวยพรกันสุขสันต์
แฮปปี้เบิร์ดเดย์เฮฮาเกิน	ดินคัมมันส์เหลือเพื่อไม่เพื่อใคร
ไอ้ไ้ไชน้อยลูกนายเก่งอยู่ปลายทุ่ง	สุขควนขงให้ควายไว้กองใหญ่
แล้วชนพินให้แม่เข้าครัวไฟ	รีบลงไปตักน้ำไว้หุงข้าว

พอกินข้าวแล้วเสร็จนั่งคอยพ่อ	ให้มาต่อนิทานเรื่องก่อนเก่า
นุ้ยนอนฟังหลับก่อนจบเรื่องยาว	แม่มักล้วงหนาวเอาผ้าห่มมาห่มให้
ไอ้ไอ้ นุ้ยตื่นเข้าไปทุงนา	ผูกควายไว้กินหญ้าที่แห่งใหม่
ชวนเพื่อเล่นจับตักกันว่องไว	ก็สุขใจตามประสาไอ้ไอ้ นุ้ย

3.2.2 หะแซ...ชาวบ้านรูสะมิแล ของ

ประพนธ์ เรื่องณรงค์ (2529 : 60 - 61) ให้ภาพเปรียบเทียบระหว่างหมู่บ้านอาจารย์กับบ้านเรือนของชาวประมงเรือเล็ก เปรียบเทียบเรือตังเกกับเรือกอและ และเปรียบเทียบนักศึกษากับลูกของตนเอง ซึ่งหมายถึง หะแซ...ชาวบ้านรูสะมิแล

หะแซนั่งเหม่อจ้อง	เนานาน
โน่นหมู่บ้านอาจารย์	ปากนี้
ไฟฟ้าสว่างสถาน	สะดวกยิ่ง
เราตะเกียงสุดลิ	มืดแล้วมืดทวี
ก็ปักชาติแล้ว	รูสะมิแล
กอและทวนกระแส	เหน่อยล้ำ
ตังเกใหญ่อวนแห	เขาบีบ
เรารับจ้างเราซ้ำ	ชอกซ้ำทะเลทอง
มองลูกทั้งหกแล้ว	สงสาร
นักศึกษาวัยปาน	ลูกน้อย
เขาสุขเสพศฤงคาร	บุญยิ่ง บุญขอ
ไอ้ลูกเราสุดด้อย	สุดให้เรียนไฉน

3.2.3 ฟ้ากับดิน ของ 'รุณ ระโนด (2530 :

31-32) พรรณนาและบรรยายคุณประโยชน์ของดินที่มีต่อมนุษย์ แต่มนุษย์ไม่เคย

เห็นคุณค่าของดิน กลับไปยกย่องฟ้าหรือสวรรค์ว่าดีเลิศลวย จึงขอให้แยกคุณค่าของดิน และให้มองว่าฟ้าไร้ประโยชน์ ซึ่งเป็นวิธีการพรรณนาหรือบรรยายโดยการให้ภาพ เปรียบเทียบระหว่างดินกับฟ้า

แผ่นดินปรูฟี่ทั่วพิภพ	ยิ่งใหญ่หลายเท่าทบไม่จบสิ้น
มีตาน้ำ, ชุนห้วยระรวยริน	และทรัพย์สินให้เสกสร้างสารพัน
ทั้งข้าวปลาอาหารสิ่งใช้สอย	สรรพสิ่งใหญ่น้อยมากมหันต์
ต่างอยู่ดินดินรนปะปนกัน	ใช้อยู่ฟ้าฟากสวรรค์แม้อันเดียว

ฯลฯ

เปล่าว่างคว้างหายสุดปลายฟ้า	จะมองหาสิ่งไหนไม่พบเห็น
ดินดินรนเลือดตาแทบกระเด็น	แต่กล้าเค็ญตัดตัดเต็มอัตรา
ฟ้าสูง แผ่นดินต่ำ ค่าเปรียบเปรียบ	ทั้งลวนลามหยาบเหยียบทุกหย่อมหญ้า
แต่ดินมีคุณอนันต์เนิ่นนานมา	แยกจากฟ้าที่เปล่าว่างคว้างคว้างลอย

3.2.4 ความเปลี่ยนแปลงแห่งท้องทุ่ง ของ

บุญชัย ต้นสกุล (2525 : 57) พรรณนาและบรรยายความงดงามของธรรมชาติที่ บ้านนอก ว่ามีดอกไม้งามมีนกนานาชนิด มีหญิงชายช่วยกันทำงาน มีวัวควายช่วย ไถนา มีข้าวกิน มีข้าวขาย ทุกอย่างแลดูเป็นธรรมดาและน่าภาพเหล่านี้ไป เปรียบเทียบกับความเจริญทางด้านวัตถุของเมืองใหญ่ ๆ ที่ค่อข ๗ ขยายความ เจริญออกสู่ชนบท ทั้งตึกรามบ้านช่อง มีรถรามากมาย มีโรงงานใหญ่โตเข้าไป แทนที่โรงนา มีไฟฟ้าสว่างอย่างกลางวัน เป็นต้น ภาพเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านเห็น ความแตกต่างระหว่างชนบทกับเมืองอย่างเด่นชัด

มันคือความประทับใจในท้องทุ่ง	ไม่อาจปรุงแต่งภาพใดให้เป็นต่อ
ธรรมชาติสรรความงามความลออ	ให้เกิดก่อกับถิ่นฐานกันดารไกล
แล้วเมืองใหญ่ก็คุกคามลุลกลามถิ่น	เสียงนกเคยได้ยินหายไปไหน

ฟ้าสิ้นแสงสีทองส่องอำไพ	ด้วยตึกใหญ่คับบึงไล่หลังมา
ไม่มีข้าวชูช่อให้รอเกี่ยว	สิ้นควายเที่ยวลากไถในบ้านป่า
ไร่ไร่ไม้ดอกออกช่อล่อตา	มีเพียงเสียงรถรามาวิ่งวาย
แล้วมีย่านการค้าขึ้นมาใหม่	ตึกสูงใหญ่ระฟ้าน่าใจหาย
มีโรงงานแทนโรงนามาเรียงราย	ทิ้งหญิงชายดุดแปลงไปไม่เคยมี
แม้กลางคืน-กลางวันมันไม่ต่าง-	ไฟ สว่างพร่างไสวให้แสงสี
ข้าวในยุ้งเคยประทังได้ทั้งปี	คนเมืองนี้ผลาญกันแคว้นเดี๋ยว
มองคุณภาพรอบข้างอย่างวิตก	ในหัวอกสับสนจนแปลบเสียว
เอื่อมมือคือน่านชื่นชมไอ้คมเคียว	กูจะเกี่ยวหากอีกก้าว-ใครเข้ามา

3.2.5 กลับบ้านนา ของ บุญชัย ดันสกุล

(2526 : 57) พรรณนาและบรรยายเปรียบเทียบสภาพความเป็นอยู่ระหว่างบ้านนอกกับเมืองหลวง ผู้หญิงบ้านนอกกับผู้หญิงเมืองหลวง และสรุปว่าอยู่บ้านนอกสบายใจกว่าอยู่ในเมือง

ดีใจที่เห็นหน้าฟ้าเมืองหลวง	พ้นจากห้วงพิชภัยใจเหี่ยวห่อ
ทะเลงามหลามไหลเสพย์ไม่พอ	ทนลอยคอกรรมานานหลายปี
มาสัมผัสสอากาศสุดซาตุ้กัน	รักษาแผลคราาหนึ่งซึ่งปนปี
ฟังคลื่นลมพรมสำเนียงเสียงดนตรี	ดอกไม้คลี่กลีบงามความละมุน
แสงแดดอ่อนฟ้าครามในยามเช้า	สุขใดเท่าได้พบความอบอุ่น
ฟ้าบ้านนอกเหมือนอยู่ในใต้ใบบุญ	ไม่ว่าวันไม่เหว้ว่าเหมือนนาคร

ฯลฯ

สลัดดาวชาวกรุงเคยนุ่งห่ม	ยอมจ่อมจมกลืนไอในบ้านป่า
ลิมภาพพจน์ทั้งปวงสิ่งลวงตา	รักบ้านนาฟ้ากว้างอย่างหมดใจ
หญิงบางกอกหรือจะสู้หญิงหมู่บ้าน	มือจะกร้านด้วยกอบกิจเป็นนิสัย
งานจะหนักแม้จะเหนื่อยทำเรื่อยไป	หวังใครใครรยกย่องเจ้าสาวชานา

3.2.6 บ้านนี้ไม่มีไม้เถื่อน ของ

สิทธิธรรม บุญช่าส (2531 : 53) พรรณนาและบรรยายเรื่องราวของผู้ที่มีอาชีพรับจ้างตัดไม้เถื่อน ว่ามีบ้านเรือนตามป่าเขาและมีฐานะยากจน แต่ถึงแก่ผู้จ้างวานมีคฤหาสน์อยู่ในเมือง จึงเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างบ้าน 2 หลังนี้

จึงถามภรรยาไปไกลทางพัน	ยังมีคนประจำทำไม้เถื่อน
ประคบคิดกับเก้าอี้ไม้แซ่เขื่อน	แต่ทั้งคู่ไม่ใช่เพื่อนไม้เหมือนกัน
เสาไม้กลมตั้งดินชกถิ่นฐาน	ประสาบ้านกำมะลอพอกุ้มกัน
มุ่งใบจากรั้วร่องมองเห็นจันทร์	ตมมีดปล้นน้ำค้างพร่างละออง
ฝาไม้ไผ่สานสายลวดลูกแก้ว	ประกอบแล้วพอล่าดับ เร็วหับห้อง
ต้นลมลูกล้อดลิวปลิวทำนอง	กระดานกองต้องเก็บชายไม้ได้ทำ
แล้วเหลาล่าไม้หมากปูฟากพื้น	ประดับผืนเสื่อรองนอนตอนคืนค่ำ
กระนั้นจึงเมื่อสล้าเหน็ดเข็ดประจำ	ชีวิตล่าเนามาจับช้านาน
จึงบ้านคนทำไม้เถื่อนเหมือนบ้านร้าง	พอแอบอ้างคุ้มหัวหลับดับเหน้อยจ้าน
นั่นคฤหาสน์เก้าอี้แลตระการ	แม้เปรียบปานไม่คิดก็ ชู้ฝุ่นเลข

3.2.7 อีสานกูปักซ์ใต้เอ็ง ของ

อิสรชน อิสรเสรี (2521 : 12) ได้พรรณนาและบรรยายสภาพของแผ่นดินทางภาคอีสานว่า อีสานทั้งร้อนทั้งแห้งแล้ง ขาดอาหารการกิน ผู้คนพากันอดอยากจนร่างกายผ่ายผอม แม้แต่แผ่นดินยังแตกกระแหงจนต้องขุดเผือกมันขุดกลอยกิน และยังพรรณนาและบรรยายเป็นการเสียดสีว่า กลางคืนต้องแคะชีโครงกระดุกกิน เปรียบกับภาคใต้ว่า แผ่นดินอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร ทั้งแมกไม้ ป่าเขา แม่น้ำทะเล ซึ่งน่าอยู่น่าอาศัยทำให้ผู้คนรักถิ่นฐานบ้านเกิด พร้อมทั้งได้เชิญชวนให้ผู้ที่จากบ้านไปทำงานต่างท้องถิ่นกลับบ้านเกิดของตน

ว่าอีสานบ้านกูสู้ร้อนแล้ง	ลมระบัดพัดระแหงระหายหน
ความอดอยากปากหมองของผองชน	หลายสี่ของผู้คนขึ้นดักดาน
อาหารการกินผ้าขึ้นขาด	ล้วนล่าเค็ญ เชิญชขาดสิ่งอาจหาญ
อิสระเสวีรีย่าเผาตำนาน	คินคินคิดคตกบฏขานการดำรง
อีกร่างกายผ่ายผอมกระดูกแห้ง	ดินแตกเหิมหวัระแหงแห่งทุ่งโล่ง
ชุดเผือกมันกลอยรือชกระโดง	ค้ำคินแคะแงะโครงกระดูกกิน
ว่าปักษ์ใต้บ้านเอ็งเร่งผลิต	ทิ้งชีพชนชีวิตรัฐไร้อิวล
อุดมด้วยพืชพันธุ์ธัญญาสิน	แมกไม้และแผ่นดินอุดมดี
แม่น้ำขุนเขาทะเลกว้าง	ทุกตารางหวงห้วงผลพวงที่
ความรักถิ่นแผ่นดินเกิดเกิดธานี	แผ่นดินนี้ปักษ์ใต้ได้เติบโตมา
กลับปักษ์ใต้บ้านเราเสียงเร่าร้อน	รวมพลังพลังฟอนก่อนขึ้นก้าว
เลือดปักษ์ใต้บ้านเราเร้าอุรา	ยังชีพและชีวาป่าสวนยาง
ทุกชีพออยู่สมบูรณ์พูนสุข	ทวาทายคลายทุกข์สุขฟ้าสว่าง
โอ้อปักษ์ใต้บ้านเราเคล้าเพลงคราง	บินหลาบินหลาร่างอย่างเสรี
อีสานกูร้อนแล้งแห่งลมฝน	และหลายชีพผู้คนเริ่มเพิ่มศักดิ์ศรี
น้ำในหนองคลองข้าวปลามามากมี	เริ่มหลากเชื้อวเชื้อวชีวิตที่คินกู

3.2.8 ทุ่งฟาร์ม ของ โศคชัย สุวรรณอินทร์

(2533 : 85) ใช้วิธีเปรียบเทียบให้เห็นความเปลี่ยนแปลงจากทุ่งนาเป็น
อุตสาหกรรมนากุ้ง

จากนาข้าวเป็นนากุ้ง	จากนาทุ่งเป็นนาเมือง
แสงแดดที่แผดเรือง	สะท้อนวิบระยับตา
หลังคาสังกะสี	เปลี่ยนแทนที่เพิงใบหญ้า
รั้วล้อมอ้อมคั่นนา	เหล็กลวดหนามเกินข้ามกลาย

น้ออนสะท้อนฟ้า	แทนแดดกล้ามาดับหาย
ไฟเคียงอยู่เรียงราช	ไม่มีมีด ฦ ทุงนี้
กัณฑ์ปั้นน้ำหมุน	ลอบบนท่อนเข้าแทนที่
กัณฑ์ลมเคยมี	ประดับท่งก็ทึงดา
สุดตานาหน้าแล้ง	ไม่เหือดแห้งเหมือนเคยว่า
น้ำเต็มใส่เต็มนา	ทึงข้าวกล้าเป็นตำนาน
เรื่องราวจากชานา	ยุคถึงตราชื่อข้าวสาร
ชานารือเรือนชาน	ถอนเสารั่วจากดินเดิม

3.2.9 ท่า ของ 'รุญ ระโนด (2533 : 57)

พรรณนาและบรรยายให้เห็นความแห้งแล้งที่เกิดขึ้นมาหลายปีแล้ว แต่ครั้นถึงปีนั้นฝนกลับตกหนักจนน้ำท่วม ทำให้ข้าวในนาเสียหาย สินค้าก็ราคาแพง ชาวนาที่ซึ่งยากจนลง ๆ และชาวเมืองส่วนหนึ่งพากันอดอยากไปด้วย เปรียบเทียบกับบรรดาพ่อค้ากลับยิ่งรวยขึ้น ๆ เหมือนกับเป็นทวดาที่มีแต่ความสำราญ

อินเสียงครวญหวานให้ไปทุกแห่ง	ว่าข้าวยากหมากแพงปนปี
แล้งเชื้อฟ้าเป็นไขมาหลายปี	แต่มาปีนี้น้ำท่วมนา
น้ำขุ่น น้ำเค็มยิ่งชัดแค้น	ชาวบ้านล้านแสนล้วนเสดสา
ชาวเมืองหมองไหม้เสมอมา	ตายหมู่เหมือนหมูหมากรรมาน
ชาวดินเกรียมค่า ค่าด้อย	เสนาบดีถ่อฮ้อครฐาน
เศรษฐีเหมือนเทพเสพสำราญ	แต่คนหลายสิบล้านจนลง

สรุป กลวิธีทำให้ภาพเปรียบเทียบ พบว่า ผู้เขียนได้พรรณนาและบรรยายให้เห็นภาพเปรียบเทียบของเรื่องราวเกี่ยวกับความยากจนกับความร่ำรวย ความเป็นอยู่ การทำมาหากิน ทุงนากับบุตรสาวกรรมนา กุ้ง ดินกับฟ้า บ้านนอกกับ

เมืองหลวง และภาคใต้กับภาคอีสาน เป็นต้น การเปรียบเทียบดังกล่าว ทำให้บท
ร้อยกรองเกิดภาพที่เป็นรูปธรรมและมองเห็นภาพพจน์ชัดเจน

3.3 การพรรณนาและบรรยายให้เห็นนาฏการ หมายถึง
การที่ผู้เขียนพรรณนาและบรรยายสิ่งต่าง ๆ ให้มีอาการเคลื่อนไหว มีบทบาทและ
อารมณ์เปลี่ยนแปลงไปเป็นระยะ ๆ ผู้อ่านเกิดมโนภาพไปตามบทบาทของตัวละคร
หรือสิ่งที่ผู้เขียนบรรยายได้อย่างชัดเจน บทร้อยกรองที่มีลักษณะดังกล่าว เช่น

3.3.1 ชาวนา ของ ปรีชญ์ คชาธาร

(2522 : 8) เสนอเรื่องราวของชาวนาที่มีความคิด ความรู้สึกที่ซอกซ้ออันเกิด
จากการกระทำของบรรดาพ่อค่านายทุน ด้วยอาการต่าง ๆ

มือขวา	ก้านกล้าคว่ำจับคันไถ
กดขย่ำยเบี่ยงร่ำไป	แกว่งไกวกว่าเสร็จเข็ดนาน
มือซ้าย	ถือไม้ไล่ควายขับขาน
มุ่งหวังแค่เพียงผลงาน	พลุกพล่านทูปหวดกวาดแรง
สองตา	เขม่นเพ่งเขม็งจ้ำกล้าแกร่ง
เส้นเลือดเปล่งปลั่งคั้งแดง	ข่มแสงดาววันกลิ้งกรำ
สองเท้า	ดันทวยบเหยียบเต้าก้าวซ้ำ
สี่เท้าเดินหน้าเดินนำ	สองเท้าเฝ้ากล้าซ้ำตาม
ปาก	โหวกเหวกเกี้ยวกราดตวาดหวาม
คิดว่าควายรู้ความ	มันบ่ถามโต้เถียงเพียงคำ
หัวใจ	คนโลกกำลังร้องร่ำ
หวังข้าวที่ตนทนทำ	กลับช้ำน้ำเงินแข่งชิง

3.3.2 บ้านนี้ไม่มีไม้เถื่อน ของ

สิทธิธรรม บุญชูวส (2531 : 53) เสนอเรื่องราวด้วยกลวิธีพรรณนาและบรรยาย
ให้เห็นนาฏการของคนที่มีอาชีพรับจ้างทำไม้เถื่อนอย่างละเอียด

เสียงหวีดหวิวมือแกร่งเกร็งแรงเลื่อย	ท่อนบนเปลือยปลานเพรื่อเหงื่อรินไหล
ฟันเลื่อยฉีกไม้หนึ่งคั้งลงไป	ประเดี๋ยวใจล้มทั้งยืนคระครืนลง
บาดบั้นทอนก่อนปลายได้ถนัด	ความเจนจัดคิดหน้าไม้ได้ไม้หลง
เฉียดกระฟือออกไปใจบรรจง	นำหนุตรงหัวท้ายให้ง่ายดี
ฉวยเชือกบรรทัดปานคลุกถ่านเก่า	แน่นิ่งเข้าตีเส้นเห็นสายสี
กระชากจุดเครื่องต่อไม้รอรื	เริ่มอีกที่ผ่ากระดานวางเรียงราย
นับหนึ่ง-สอง-สามได้รวมหลายแผ่น	ล้วนเนื้อแกนสูงการประมาณชาย
หวังหยิบใบม่วงแดงคุ้มแรงกาย	กระนั้นได้เลี้ยงทั่วในครัวเรือน

3.3.3 วลีที่เปื้อนน้ำตา ของ กร ศิริวิวัฒน์

(2531 : 55) พรรณนาและบรรยายให้เห็นความเคลื่อนไหวของผู้คนที่น้ำกำลัง
พัดพาท่อนซุงท่วมทับบ้านเรือน จนทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

น้ำนองทนนเนื่องชั้นคึกคึก	ในยามดึกคืนชาวอันหนาวสั่น
เต็มหนองคลองแม่น้ำในฉับพลัน	ป่าถนนปิดตันเป็นทางตาช
ท่วมลานบ้านช่องทุกห้องทับ	ตกใจตื่นบุกน้ำจับหม้อจะหาช
ตะโกนเรียกเพื่อนบ้านกันรุ่มววย	ชนข้าวของตะเกียกตะกายหนีน้ำ
ไฟฟ้าดับมืดสนิทซึ่งติดขัด	เสียงโวยวายฮินฮัดในคืนค่ำ
ไม่มีใครช่วยใครใช่ใจดำ	เด็กเล็กเล็กก็ร้องร่ำน้ำน้ำตาช

ห้า พิปน กะทูน ปากจิ้ง ยิงนาเขรียง ยินแต่เสียงร่ำไห้พุ่มฟายเสวี
 ลูกเมียพ่อแม่ตายให้จิมซิมเซา ท่ามกลางกลิ่นเน่าซากศพที่รบกวน
 จะหันไหนก็โหยหาไม่เห็นไหน ไม่เหลือใจและน้ำตาจะกำสรวล
 อยากจะตายวาทชีว่าร้องคร่ำครวญ ในอกป่วนสมองซากอดอาลัย
 ทั้งหมู่บ้านหายวับโคลนทับหมด ไม่เหลือรอยปรากฏให้แก้ไข
 ไม่เหลือแล้วความหวังกระทั่งใจ เหลือแต่เสียงโหยให้ไปอีกนานฯ

3.3.4 ปีโรงน้ำแดง : ปักข์ใต้มหาวิปโยค 2531

ตอน 6 22 พฤศจิกายน 2531 อังคารนี้โสภณวิไลสันประดา ของ
 รัตนธาดา แก้วพรหม (2531 : 38 - 39) พรรณนาและบรรยายภาพของสอง
 แม่ลูกที่ต้องพลัดพรากตายจากกันวันที่ถูกน้ำพัดพา

เสียงหวีดหวิวโหยหวานร้องครวญคร่ำ แข่งเสียงน้ำกลางเสียงฟ้าผ่าเสียงฝน
 ต่างซ้อยุดแหวกว่ายกลางสายชล มือไขว่คว้าดิ้นรนให้รอดตาย
 มือคว้าหมับจับต้นไม้พอได้เกาะ พอน้ำเซาะซัดโหมก็จมหาย
 ลูกกอดแม่ร้องเรียกตะเกียกตะกาย เหมือนผีพรายกระซอกลูกหลุดมือ
 โลดถอลคว้าถูกจับลูกได้ แต่ตัวเองสิ้นไหลไม่อาจหือ
 สองแม่ลูกว่างกอดว่างครางครี๊ดครือ แล้วซึ่งที่อวางวาชอยู่ใต้น้ำ
 ระลอกแล้วระลอกเล่าเป็นเท่าทบ คอยกลิ่นกลบสรพสิ่งให้ดึงดำ
 เมื่อคลื่นยักษ์เทิ้มฟ้ามากระทำ มนุษย์ตาดำดำก็อาดูรฯ

3.3.5 เล่าประมงชราสมัย ของ

เทือก บรรทัด (2531 : 56) พรรณนาและบรรยายให้เห็นอาการทุกข์กังวลของ
 ผู้เล่าชาวประมง ขณะกำลังนึกถึงปลาที่กำลังจะหมดไปจากท้องทะเล

ชราเฒ่าประมงชราสมัย	นั่งคากระไดให้คลื่นเห่
กล้ากลืนคืนค่าอยู่จำเ	วาดแววว่าแห้วให้เวลา
แจ่มจันทร์ฉายถ้ำรูปชราว่าง	อมทุกข์อ้างว่างแต่มีวงหน้า
แตรรอยแตรทะเลทอทาบทา	แห่งอดีตนี้กล้า "อันดามัน"
ใครเลยจะล่วงรู้ใจผู้เฒ่า	ในความเปลี่ยวเศร้าคือใดนั้น
มีไหมใครเห็นเป็นสำคัญ	เฒ่าประมงหมื่นพันเป็นฉันนี้
ก็มีแต่จันทร์ฉายแตรพรายคลื่น	ตอนค่ำคืนน้ำตาชพวยเรือผี
ครึ่งกระโน้นทะเลนั้นปลามากมี	ตอบทุกข์ที่ชราเฒ่าเปลี่ยวเศร้าใจ
คือทุกข์กับตาเห็นใจเป็นทุกข์	ที่เขาปลุกประมงให้หลงไหล
ชนปลาชายชชายเขตประเทศไกล	เศร้าที่โทษหมดปลา ให้หากิน

3.3.6 กรีด ของ บาริณห์ (2533 : 25)

เสนอวิถีการพรรณนาและบรรยายอาการเคลื่อนไหวของคนกรีดขาง และอาการเจ็บปวดที่ต้องสูญเสียหยาดเหงื่อแรงงานเมื่อคิดถึงรายได้เพียงน้อยนิด

พอรุ่งสว่างย่างเท้าเข้าในสวน	ฮินเสียงครวญจากนกคูดกูดกูดก้อง
เห็นเงาคล้ายชายยิ้มริมฝั่งคลอง	หน้าบ้านองปิ่นไว้วันาว
มือกำมัดเกร็งกรีดขางเป็นทางขาว	ไหลเรื่องราวขางเข่าเข็นเป็นแนวถว
ริ้วเชื่อมริ้วรอยเชื่อมรอยอีกร้อยแนว	เกิดรอยแล้วรอยเล่าให้เราจำ
น้ำขางไหลวันนั้นแทนสีเลือด	สีแดงเดือดชั้นคลังฝั่งอกข้า
เส้นเอ็นไปบนข้อมือคือรอกกรรม	กรีดกล่าวถึงถึงกันแสนขัดใจ
เมื่อลงมัดก็เหมือนกรีดเอาเลือดเนื้อ	ทิ้งหยดแรงหยาดเหงื่อหายไ้ไหน
กรีดเนื้อขางวันนั้นเจ็บที่ใคร	เหมือนเลือดเนื้อเกือบใจขาวไว้ขาง

สรุป กลวิธีการพรรณนาและบรรยายให้เห็นนาฎการ พบว่า ผู้เขียนได้พรรณนาและบรรยายให้เห็นนาฎการในเรื่องราวของชาวนา ชาวประมง คนกรีดยาง คนทำไม้เถื่อน และภาพสองแม่ลูกกำลังถูกน้ำพัดพา เป็นต้น ซึ่งทุกเรื่องแสดงลักษณะอาการเคลื่อนไหว ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตาม

3.4 การพรรณนาและบรรยายในลักษณะต้องตีความ ได้แก่ งานเขียนที่ผู้อ่านจะต้องตีความเพื่อหาความหมายของงานเขียนนั้น ๆ อย่างมีวิจารณญาณ บทร้อยกรองที่มีลักษณะดังกล่าว เช่น

3.4.1 คินดาวัยม ของพันดา ธรรมดา

(2524 : 48) เสนอวิถีการพรรณนาและบรรยายในลักษณะต้องตีความ

วันนี้... สะตอมีไม้พุดอง	ปลาไม้พอใส่ข้อง... แล้วลูกหลาน
ดงส้มเหมาโดนเผาไหม้ดินเป็นดาน	ยอดผักหวานถูกเหยียบย่ำระย้าเหิน
เมื่อนายเมืองมีเรื่องกับนายเถื่อน	ซากผักหญ้าก็กลาดเกลื่อนเชิงเขาเหิน
มีคกรีดขางจอบเสียมเป็นส่วนเกิน	จะขึ้นเดินต้องหยัดอยู่คู่กับปืน

หมายถึงว่า ธรรมชาติของชาวบ้านป่าที่หากินกันตามปกติ แต่เมื่อครั้งหนึ่งหมู่บ้านตกอยู่ในเขตพื้นที่สีแดง ทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งข้อหาว่าเป็นดินแดนที่ช่องสุ่มผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ดังนั้น จึงส่งตำรวจทหารพราน เข้าปราบปรามจนเกิดการต่อสู้กันขึ้นเพราะต่างไม่ไว้ใจซึ่งกันและกัน ผลก็คือ ความเป็นอยู่ของชาวบ้านเกิดความระส่ำระสาย การทำมาหากินต้องเปลี่ยนไปเป็นการจับปืน เข้าห้าหั้นกันแทน

เคยยิงนกตกปลาหาขอดีไม้	เคยลูบไล้รวงระย้าราใบข้าว
ร่างนายเมือง-นายเถื่อนเลื่อนระนาว	แววตาดาวฉายลงนเรื่องบนดิน

หลับเสียเถิดนายเมืองอย่าเคืองแค้น จะกล่อมขวัญ-พันนชนด้วยสายสิญจน์
 นายเถื่อนก็หายหวงแหนในแผ่นดิน จะเห่วิญญาณกล่อมภนอมนอน

ผู้เขียนต้องการบอกว่า เมื่อการต่อสู้สิ้นสุดลง
 ผลปรากฏว่ามีการตายกันทั้งสองฝ่าย ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็มีความหวังดีและหวงแหน
 ผืนแผ่นดินเช่นเดียวกัน และบอกว่าเมื่อตายไปแล้วก็อย่าเที่ยวผูกเวรแก่กันและ
 กันเลย และไม่ต้องการให้ห้วงเรื่องราวที่จะเป็นไปต่อไปบนแผ่นดินแห่งนี้

3.4.2 ตะลุงลาโรง ของ อนุวัตร คงจันทร์
 (2526 : 26) พรรณนาและบรรยายในลักษณะต้องตีความในเรื่องของหนังตะลุง
 อันเป็นศิลปะการแสดงพื้นเมืองของภาคใต้

ตัวเอ้ยตัวหนังตะลุง	พอตีกลองเที่ยงตุงก็ชักท่า
เดินได้พูดได้มีชีวา	ตามลีลาคนเข็ดหนังอยู่หลังโรง
ฯลฯ	
คุณคือตัวหนังตะลุง	พออาทิตย์พอส่วงก็หมดท่า
เดินได้พูดได้ตามบัญชา	เสียดักดีศรีชายชู้หน้าชาวตะลุง
จะกลับสู่ปักษ์ใต้อย่างมีเกียรติ	หรือให้เขาหยามเหยียดทุกท้องทุ่ง
ขอเชิญเก่ง-หนูนุ้ยที่ลุ่มกรุง	เก็บโสรั้งผ้าถุงลากรุงเอษ

ตัวหนังตะลุง หมายถึง คนภาคใต้ที่เข้าไปร่วมรัฐบาล
 บริหารบ้านเมืองในฐานะของผู้แทน แต่มิได้ปฏิบัติหน้าที่ตามความสามารถของตนเอง
 เพราะถูกผู้มีอำนาจที่อยู่เบื้องหลังคอยกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ทำ โดยที่คนใต้ด้วยกันรู้
 เห็นความเป็นไปในบทบาทหน้าที่เหล่านั้น และรู้สึกที่ถูกเข็ดเหมือนตัวหนังตะลุง
 จึงอยากให้กลับมาอยู่ภาคใต้เหมือนเดิมด้วยความหวังดี และต้องการรักษาหน้า
 รักษาศักดิ์ศรีของคนใต้

3.4.3 ฟ้ากับดิน ของ 'รุญ ระโนด (2530 :

31 - 32) พรรณนาและบรรยายในลักษณะต้องตีความ

	หนึ่ง ดินถิ่นกำเนิดค่ามหาศาล
สัตว์มนุษย์เสพสมเพื่อสืบสาย	เหนือภูหินดินทรายด้วยเสดสา
ขยายพันธุ์พลเพิ่มแต่เดิมมา	สอยภักษา เก็บอาหารจากลานดินฯ

หมายความว่า มนุษย์เกิดขึ้นและมีชีวิตมาหลายชั่วอายุ
คน ต่างหาอาหารบนพื้นดินนี้ด้วยความซุกกล้วยาก

แต่แดนดินก็สิ้นค่ากว่าเส้นขน	โลกกล้าสากลงจนจาง
ต่างเกิดกุนฟ้าสวรรค์ตราบวันตาย	ทั้งที่มีความหมายแค่เล็บมือ
สัตว์มนุษย์หยุดความคิดวิถถาร	ด้วยวิจารณญาณที่ควรถือ
ว่าใดที่มีค่าน่าระบือ	ดินหรือแดนอาณาจักรสวรรค์ฯ

หมายความว่า แม้ดินจะมีค่ามากแค่ไหน มนุษย์ก็มัก
ชกช่องฟ้า ทั้งที่ฟ้าไม่มีประโยชน์สำหรับมนุษย์เลย จึงขอให้มนุษย์ใช้วิจารณญาณ
พิจารณาว่าดินหรือฟ้ามีค่ากว่ากัน ซึ่งเปรียบเหมือนกับคนเราที่มีกนิชมชกช่องผู้ที่
ว่ารวยมีฐานะดี มีอิทธิพลบารมีว่าเป็นคนดีมีประโยชน์ ทั้ง ๆ ที่บางครั้งคนเหล่านั้น
ไม่เคยให้อะไรแก่คนจน ๆ ที่กำมาหาเข้ากินค่า และไม่เคยทำคุณประโยชน์ให้แก่
สังคมเลย จึงขอให้คนจน ๆ ชาวบ้านธรรมดา พิจารณาให้ดีว่าคนที่กำลังชกช่องว่า
ดีว่าว่ารวยมากอิทธิพลเหล่านั้น มีประโยชน์มากน้อยแค่ไหนเมื่อเทียบกับเพื่อนบ้าน
ด้วยกัน

	สอง ฟ้ากว้างคว้างลอย
ฟ้ากว้างแต่ว่างโหวงโล่งแจ้ง	แห้งแล้งน้ำใจกระหายหา
ถึงสูงส่งดำรงอยู่ไกลหูด	หากไร้ค่าต่อชีวิตนิรันดร์

หมายความว่า คนที่ร่ำรวยมีฐานะ มีอำนาจ มัก
 แห้งแล้งน้ำใจและชอบวางตัวอยู่ในฐานะที่สูง จะไม่ยอมลดตัวมาดูแลหรือเห็นความ
 ทุกข์ยากของคนจน ๆ จึงไม่มีค่าสำหรับชีวิตคนจน ๆ ที่คอยแต่ยกย่องนับถือ

ยกดินแยกฟ้าหาความหมาย	ฟ้าเปลี่ยวและเดี๋ยวตายไร้สิ่งสรรพ
มีแต่จ้องทำลายล้างอย่างเมามัน	ไม่เคยคิดสร้างสรรค์สิ่งอันใด
ดูดซับความชุ่มชื้นจากพื้นหล้า	ก็กตุนสินน้ำตาที่นองไหล
ขู่คำรามกุมเหงมิเกรงใจ	ว่าใครต่อใครอย่างเลือดเย็น

หมายความว่า ผู้ที่ยกย่องว่าเป็นฟ้าหรือคนร่ำรวย
 เหล่านั้น มักมีแต่ความเปล่าเปลี่ยว เพราะคอยแต่จ้องทำลายแสวงหาผลประโยชน์
 จากประชาชน ทั้งทำลาย ชูเชิญ และเข่นฆ่าผู้บริสุทธิ์อย่างเลือดเย็น พวกนี้ไม่เคย
 คิดสร้างสรรค์สิ่งอันใดเลย

3.4.4 โคลก เกาะขอร่า ของ กานติ ฦ ศรีทธา
 (2530 : 61) เสนอเนื้อหาด้วยวิธีการพรรณนาและบรรยายในลักษณะต้องตีความ

สังสารเกาะขอลิ้น	บริสุทธิ์
สะพานติณฯชุ่มชื้นทรุด	กระชกไ้
เทวษครวญ บัมิหยุด	ระชะหย่อน
เสียดายพรหมจรรย์ไว้	ก่อนรู้เดียงสา

หมายความว่า เกาะขอเป็นเกาะที่มีลักษณะความเป็น
 ธรรมชาติและชาวบ้านมีความเป็นอยู่อย่างปกติธรรมดา แต่บัดนี้ เกาะขอต้องสูญเสีย
 ทั้งธรรมชาติและความเป็นอยู่ เมื่อมีการสร้างสะพานติณสูสานนท์เชื่อมต่อกับตัวเมือง

เพียงสะพานมากพอแล้ว	ทารุณ
นี่โธของทัพนายทูน	ทะเลดหน้า
รุมชุดเกาะขอพรุน	ท่าตึก
สวนอาหารร้านค้า	ก่อเค้าโยงชยาฯ

หมายความว่า เพียงสะพานที่เชื่อมผ่านให้รถราแล่น
ไปมาก็เป็นการทำลายสิ่งต่าง ๆ บนเกาะขอมากพอแล้ว นี่ยังมีนายทูนเข้าไป
เปลี่ยนแปลงธรรมชาติโดยการสร้าง ตึก สวนอาหาร ร้านค้า และสิ่งต่าง ๆ
ชยายชั้นไม่หยุด

ตายลงทันทีไอ้	อดีตหนอ
วิถีชีวิตเกาะขอ	ก่อนนั้น
ง่ายเจ็บเรียบเรียบพอ	พบสุข
เป็นแก่งแย่งแบ่งกัน	ระบบเกือกกุลเดิม

หมายความว่า เมื่อก่อนชาวเกาะขอช่วยเหลือเกือกกุล
กันตามประสาชาวบ้านใกล้เรือนเคียง ต้องกลายมาเป็นการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน
ซึ่งเป็นการทำลายความสงบสุขของพวกเขาในอดีตไป

เห็นวัดฤเห็นได้	สะดุดตา
แต่สูญเสียวิญญาณ	ชากรู้
วัดฤธรรมสะพานพา	พิศเด่น
จิตธรรมสะพานกู้	กอบได้คืนไหนฯ

หมายความว่า ด้านวิญญาณหรือจิตใจที่ตั้งงามต่าง ๆ ของชาวเกาะขอมเมื่อก่อนนั้น บัดนี้ผู้คนกลับมองไม่เห็นและไม่นำมาใช้ กลับส่งเสริมและนิยมด้านวัตถุที่เข้ามาพร้อมกับสะพาน ส่วนด้านจิตใจสะพานไม่สามารถนำกลับคืนมาแทนที่ได้

ระบบกุนจุดคนให้	กอบโกย
ตัวใครตัวมันโดย	ท้าวถ้วน
มือยาวยิ่งง่ายขโมย	เขมือบนั่น
มือสั้นยิ่งหัดล้วน	สะท้อนสั้นสุดสมัย

หมายความว่า ระบบนาชกุนที่เข้าไปกับสะพานนั้น ยิ่งทำให้คนมีความคิดที่จะกอบโกย มีการแย่งชิงแบบมือใครยาวสาวได้สาวเอา คนที่มือสั้นไม่คิดแย่งชิงก็จะมีแต่ความโศกเศร้า

3.4.5 เปรต ของ กร ศิริวิวัฒน์ (2530 : 55) เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับ "เปรต" ที่คนภาคใต้เชื่อกันว่า ปลายเดือนสิบ ปู่ย่า ตายายญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้วและกลายเป็นเปรต (คนบาป) ทั้งหลายจะถูกปล่อยจากนรกมาพบญาติในเมืองมนุษย์ วันแรม 1 ค่ำ เดือน 10 และจะกลับไปที่เดิมในวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 เป็นการต้อนรับเปรตเหล่านั้น จึงต้องทำอาหารคาวหวานไปดูแลบริวาร มีการจัดเครื่องอุปโภคบริโภคไปทำบุญแผ่กุศลให้ญาติเปรตทั้งหลาย โดยการไปทำบุญที่วัด มีการตั้งเปรตหรือถึงเปรตในวันแรม 1 ค่ำ หรือ 15 ค่ำ เดือน 10

แต่ในที่นี้ ได้พรรณนาและบรรยายเรื่อง "เปรต" เพื่อให้ผู้อ่านได้ตีความตามความรู้สึกนึกคิด ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ดังพฤติกรรมของเปรตในบทต่อไปนี้

ได้เวลาถลาแย่งอุตุลุด	บ้างฮือฮุดผ้าลุ่มชาดรุงริง
แปดเสียงร้องโหยหวนปิ่นปวนจริง	บ้างถูกเหยียบนอนนึ่งใต้ผ้าตีน
เปรตตัวใหญ่อดอยากกระซากแย่ง	ไม่ยอมแบ่งให้ใครใจห่างศีล
เปรตตัวกลางวุ่นวายกุมป้าขป็น	เปรตตัวเล็กตาขติดตีนไปหลายตัว

หมายถึง การแย่งชิงผลประโยชน์ของคน ประเภทมือ
ใครยาวสาวได้สาวเอา และผลสุดท้ายคนที่ตัวเล็กไม่มีอำนาจอิทธิพลย่อมต้อง
แพ้พ่ายไป

อ้อมแล้วหนีเที่ยวโคจรท้าว	แยกไปมีวักกันเต็มคราบายไม่กราบลา
ที่เป็นเปรตหนุ่มอารมณ์เปลี่ยว	บุกเที่ยวอึดตัวกันทั่วหน้า
ที่เป็นสาวเข้าประกวดแข่งดาว	ขึ้นโชว์ชาอกลับบนเวที
ที่ไม่อ้อมกอบกินสินหินทราย	อีกปูนเหล็กมากมาขไม่มัดสี
บ้างสมัครผู้แทนซ่อมกันที่	เป็นหัวคะแนนชวนผีไปหลอกคน
บ้างเข้าบ่อนการพนันเที่ยวขันต่อ	แพ้กะซากสร้อยคอต่อหลายหน
บ้างแอบเปลี่ยนภาชีรุ่นรถยนต์	บ้างขายคนเลขเข้าคุกปลุกพระธรรม

หมายถึง คนที่มีความต้องการไม่รู้จักพอ แม้ท้องจะอ้อม
แล้วแต่ยังมีความอยาก ความต้องการลาภ ยศ สรรเสริญ และกิเลสไปจนตาย

3.4.6 ในร่างแห ของ 'บุญ ระโนด

(2530 : 22 - 23) เสนอวิธีการพรรณนาและบรรยายเพื่อให้ผู้อ่านได้ตีความ

ตาข่ายกั้นชิงชวางกลางม่านหมอก ดักจับสัตว์จรจอกเป็นอาหาร
แม้ตัวเล็กมีอาจลอด-ตลอดกาล เมื่อติดม่านจึงมอดม้วยด้วยเงื่อมมือ

เจ้าแมงมุมมากมือคอยข้อยูด	เข้าสู่การสิ้นสุด-เหยื่อกระสือ
เหยื่อใหญ่ไม่เคยยื่นเสียงบินลือ	ด้วยมันคือฆาตกรสัตว์อ่อนแอ

หมายความว่า พวกอิทธิพลที่มีอำนาจบารมี มีพรรคพวก ลูกน้องคอยรับใช้ หวังรังแกเช่นฆ่าทำร้ายประชาชนผู้บริสุทธิ์ที่ไม่มีทางต่อสู้ขัดขวาง เพียงเพื่อหวังประโยชน์และเปรียบพวกอิทธิพลเหล่านี้ว่าเป็นฆาตกร ส่วนพวกที่มี อิทธิพลด้วยกันนั้น ต่างก็ไม่กล้าไปก้าวก้าว

หากเหิมหาญกว้านกร้าวร้าวราชสีห์	บารมีมากมาชคล้ายร่างแห
มือกฎหมายไม่คุกคามตามรังแก	กลับคุ้มครองดูแลทุกเวลา
มือที่กุมกฎหมายยิ่งใหญ่มา	ทั้งกระชอกโศกชักคอยเงื่อง่า
แยกเขี้ยว คมขาววิบวาวตา	วางมาดวาดท่าทุกเวที

ส่วนบทหลังหมายถึง พวกอิทธิพลซึ่งนอกจากจะสร้าง ความยิ่งใหญ่ในทางอำนาจบารมีแล้ว ยังมีบรรดาพวกเจ้าหน้าที่ของรัฐคอยให้ ความคุ้มครองดูแล และกลับมาวางท่าข่มขู่ชาวบ้าน

เหยื่อกฎหมายคือ "แมงเม่า" จากเงามืด	ถูกจับแผ่ขึงพีดรอการฆ่า
ด้วยคมเขี้ยวเห็นกระหาชไม้ลดรา	จากปากที่เปิดอ้าอยู่อาจิม
ป่วยการอ้างความยุติธรรมมานำร้อง	ชะตากรรมที่จำจอง-หมดทางดิ้น
โงงโงกขี้เขี้ยวเขี่ยคลุมแผ่นดิน	ตะปบกินอย่างตะกรามตามสันดาน

และบทสุดท้ายหมายถึง บรรดาพวกมีอิทธิพลต่างคอย หาโอกาสที่จะกอบโกยผลประโยชน์ ซึ่งหมายถึง การเช่นฆ่าผู้ขัดขวางจากเหยื่อ กฎหมาย คือ ประชาชน หรือแมงเม่าที่รอวันตาย โดยไม่รู้ว่าเมื่อไรจะมาถึงตัว

การที่ประชาชนจะอ้างหรือร้องขอความเป็นธรรมนั้น ไม่มีทางที่จะได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะเจ้าหน้าที่เหล่านั้นต่างก็เป็นพวกเดียวกันกับพวกอิทธิพล

3.4.7 บุโคนที่รัก ของ ชำนาญ อ่ำไพ

(2530 : 24) พรรณนาและบรรยายในลักษณะต้องตีความ

ทอดทิวสาวเหยียดไปสู่ยอด	ดูขรึมเข้มตลอดสมคำชาน
คือพื้นที่สีดำแห่งตำนาน	ที่ซึมซับเหตุการณ์เลือดน้ำตา
เมื่อเมฆหมอกหม่นหมองมลายหมด	ความสดชื่นคืนถิ่นแผ่นดินป่า
ร้องล่าซารเอ้อลันสายซารา	ดอกไม้ป่าอวบอ้อม บานริมธาร
รอวันพิสูจน์ ความพิสุทธ์	รอคนจุดความฝันอันหอมหวาน
ผู้จะแต่งดอกไม้ให้แบ่งบาน	ทั้งเถื่อนถ้ำล่าซารจะรอคอย

หมายความว่า บริเวณเทือกเขาบุโคนที่ยาวเหยียดดูเขียวครึมเข้ม เคยเป็นพื้นที่สีดำ คือหมายถึง เป็นดินแดนที่อยู่ของขบวนการโจรก่อการร้ายแย่งแยกดินแดน เคยมีการชนฆ่ากัน และการปราบปรามอย่างหนักจนกลายเป็นตำนาน บัดนี้ ดินแดนแห่งนี้กลายเป็นดินแดนที่สงบ มีธรรมชาติที่คอยคนดูแล และให้การอนุรักษ์ตักตแต่งกันต่อไป

สรุป กลวิธีการพรรณนาและบรรยายในลักษณะต้องตีความ พบว่า ผู้เขียนได้เสนอเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชนบทภาคใต้ เพื่อให้ผู้อ่านต้องตีความ หาความหมายของคำหรือความหรือเรื่องราวในบทร้อยกรองนั้น ๆ มาพิจารณาอย่างมีวิจารณญาณด้วยความละเอียดรอบคอบ จึงจะทำให้รู้เรื่องราวอย่างชัดเจน

3.5 การทำให้เห็นได้ด้วยความรู้สึก หมายถึง ภาพอัน
เกิดจากความคิดคำนึงหรือความรู้สึกของผู้อ่าน เนื่องจากการพรรณนาและบรรยาย
ของผู้เขียน บทหรือกรอนที่มีลักษณะดังกล่าว เช่น

3.5.1 ตามะลิ่ง, คนตั้งเก ของ

บุญรอด ตั้งเกบ่ารุง (2525 : 65) พรรณนาและบรรยายให้เห็นถึงความรู้สึก
เห็นอกเห็นใจอาชีพตั้งเก ในลักษณะของความเป็นอยู่ การทำงาน ค่าจ้าง และ
ความไม่ปลอดภัยในชีวิตที่เสี่ยงภัยกลางทะเล

ตัวดำดำหน้าค้ำร้าน, ผมแดงกรอบ	เหนื่อยหอบขึ้นปลาอยู่คลาคล่ำ
ส่วนแบ่งที่ได้ไม่เป็นที่ธรรม	ค่าแรงต่ำจำทน, คนตั้งเก
ช่วงชีวิตแต่ละวันนั้นลำบาก	ทุกข์ยากแรมรอนเที่ยวร่อนเร่
เสี่ยงชีวิตลอยละล่องท่องทะเล	จ้าเหว่ว่างหวังอยู่ทั้งวัน
ซุกหัวนอนนอนซมกลางลมคลื่น	วันคืนขึ้นควากร้าว เกินกลิ่น
มีเพียงหมู่เกาะเป็นเกราะกัน	เมื่อเกิดคลื่นครืนครืนลมครวญครวญ
มือหนาหน้าค้ำกร่างงานหนัก	จมปลักจับปลาทุกท่าถ้วน
วันทอดหนู่เมื่อกู้ยวน	ทุกอย่างล้วนทุกข์ที่อระทมทน
บางครั้งถูกจับโยน-โจรสลัด	สารพัดความเหี้ยมโหดพวกโจดฉล
มันเอาทั้ง เรือปลาและฆ่าคน	ฉกปล้นปลิดชีวิตนิจกาล

3.5.2 พราษทะเล ของ 'รุญ ระโนด

(2530 : 60 - 61) พรรณนาและบรรยายให้เห็นถึงความรู้สึกโกรธแค้นและ
เศร้าสลดกับเหตุการณ์ที่โจรสลัดปล้นฆ่าชายชราชาวประมง แล้วโยนศพทิ้งทะเล

ผูกสาขอวนกระชับกับไม้หลัก	วาดพายเพียงพักเหมือนหนึ่งฝัน
พอดาวเข้ชี้ทางอย่างเงียบงัน	จอดเรือหันไต้ลม ล้มตัวนอน

กลางความเงียบเขียบเขินเหลือเร้นลับ เรือหนึ่งจ้วงชัษมิหุดห่อน
 สามผีพาย ชายฉกรรจ์อาชญากร เทียบเรือด้วรับร้อน เข้ากลุ้มรุ่ม
 พอดมวาวเต็มเบ้าตาเข้าจกปาด เลือดสีก็ปรีสาตออกโชนกุ่ม
 จากอกจากคอกที่เกาะกุม สามหนุ่มกับหนึ่งแก่ข้อมแพ้ว
 ลมตึกหิววูอยู่หิวหิว พรายน้ำพลิกพริ้ว เขือกสะก้าน
 ร่างหนึ่งกลิ้งเกลือกตาเหลือกลาน เศษซากแห่งสังขารฯ ถูกหย่อนลง
 หย่อนลงกับคงคาคืนฟ้าเปลี่ยว มีเพียงดาว, เดือนเสี้ยวได้สวดส่ง
 กับพริ้วน้ำที่พริ้วพรายชชยวง ใครอื่นคงไม่รู้ข่าว ชายชาวเล

3.5.3 คืนล่มสลาย ของ 'รุณ' ระโนด

(2530 : 44 - 45) พรรณนาและบรรยายให้เห็นความรู้สึกถึงการกินอยู่ที่อดอยาก
 หิวโหยของพ่อลูกทั้งสี่ชีวิต ที่ทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่กลางลำน้ำตาปี

เรือมาดเพรียวบางบนทางเปลี่ยว	ครืนโครมกลมเกลียว ล่าปูไหว
หึ่งหือยเร้นหาย สู้หนใด	ปากฝั่งแสงไฟก็ฟางเพื่อน
พ่อ-ลูกสามคนตันตัน	แรมจัดแสงจันทร์ไล่เลื่อน
บ้ายเรือรี้งไปยังเรือน	ฝาคลื่นแหวกเคลื่อนไหว-เสียงลมครวญ
ค้ำนี้มีข้าวปลาอาหาร	แจกจ่ายคนละจานทั่วถ้วน
ลูกรักจักไม่ร้องรบกว	ด้วท้อปิ่นป่วนร่วนโรย

3.5.4 โหยหา ของ 'รุณ' ระโนด (2533 :

57) เสนอวิธีการพรรณนาและบรรยายให้เห็นได้ด้วยความรู้สึกที่หมดอาลัยที่จะทำ
 มาหากินต่อไป และสูญสิ้นกำลังใจในชีวิตเหมือนกับชีวิตนี้หมดหวัง และให้เลือกเอา
 ว่าจะอยู่ต่อสู้หรือจะถอยหลัง

เข้านี้ไม่มีใครไปจากฝั่ง
ครั้นครั้นคลื่นคลั่งขึ้นอีกครา
นางนวลเห็นอชหน้าต่างหาขหน้า
เรือปลาอับปางกลางสาคร
กลิ่นศพอบอวลลอยอืด
ทางชีวิตปิดตันรอวันตาย

ไม่มีหวังแต่มีวาดหวัง
ซารแห่งน้ำตาไม่ขาดตอน
บินเลขลับลาถลาร้อน
เศษซากเกษซ้อนถมหาดทราย
โทษหาวันฟ้ามีคลื่นสุดหมาย
สู้มเสี่ยงหาเสี่ยงกาชไปตามกรรม

๗๗

มัน เป็นความสุขสิ้นถึงที่สุด
จะคุกเข้าลงขบหน้าแล้วคำทอ

เกินอำนาจมนุษย์จะแข็งข้อ
หรือฮันหยัดกัดฟันต่อก็เลือกเอา

3.5.5 น้ำตาชาวใต้ ของ

จินตนา คงเหมือนเพชร (2525 : 32) เสนอกลวิธีการพรรณนาและบรรยายให้เห็นความรู้สึกเป็นนัยท่อนทั้งหมดอาศัยต่อการดำรงชีวิตอันเกิดจากธรรมชาติที่ไม่เอื้ออำนวย

น้ำตาชาวใต้ไหลหลัง
สีหน้าชาวนาล้ำเนือย
น่านองหลากหลังทั้งทุ่ง
ถนนสะพานกร้อนคลอนแคลน
บ้านเรือนน้ำเซาะกระชากจุด
ชีวิตถูกพรากจากจร
ยามแล้งแห้งข้าหญ้าเฉา
วิธควายอดคอชากซากไร่
ยามฝนตกพันจนท่วม
โบกพัดขีดกระหน่ำทำลาย
ธรรมชาติแกล้งไปใยเล่า
อาชีพทำนาเสี่ยงคน

น้ำขังท่วมนากล้ำเนาเปื้อย
ความเหนื่อที่ถูกตอบแทน
ปลากุ้งสนุกสุขแสน
รถแล่นไม่ได้หลายตอน
พังทรุดเซาะขีดกัดกร่อน
เค็ดร้อนเพราะอุทกภัย
แดดเผาดินแยกแตกไหม้
น้ำใสไหลพว่าตาควาย
ส่วนรวมรับความเสียหาย
โชคร้ายตกอยู่ผู้ยากจน
พวกเราเลือดแรงแดงขัน
ใยฝนแกล้งข้าทำลาย

3.5.6 ปีโรงน้ำแดง : ปีกษ์ใต้มหาวิปโยค 2531

ตอน 8 24 พฤศจิกายน 2531 พฤษี จะฝากใครไปบอกข่าว ของ
รัตนชาติ แก้วพรหม (2531 : 56 - 57) บรรยายเรื่องราวให้เห็นถึงความ
รู้สึกเนืองนาใจ เศร้าโศก สงสารเวทนา กับภาพผู้คนที่จมน้ำตายเพราะอุทกภัย
ถล่มใต้ที่บ้านกะทูน จังหวัดนครศรีธรรมราช

ว่าธารเอ๋ยกระไรเลยไม่เคยคิด	จะคลั่งบ้าวิปริตคิดฆ่าข่ม
ว่าน้ำตาที่บ่าหลังนั้นคลั่งปม	จนจุกอกตกรวมเงื่อนขาดใจ
ฝนลอสล่องร่องแรงตามแรงน้ำ	ถูกขีดซ้ำปล้ำเปลือยเนื้อเปื่อยไหล
ดาวซากทบเท่าดาวเมือกโคล	ส่งกลิ่นไอเหม็นคลุ้งทุกคั้งน้ำ
คนรอดตายควานคว้านค้นหาศพ	แล้วโศกซบหน้าหมองลงร้องร่ำ
กลิ้งเกลือกกอดร่างไว้วิญญาณนำ	เพื่ารวญคร่ำปืมว่าชีวาวาย
ศพแล้วศพเล่าที่ลอสล่อง	ศพพี่ศพน้องล่องเป็นสาย
อีกก็ศพจมทั้งยืนใต้พื้นทราย	อีกก็ศพซุงทับตายอยู่ใต้นั้น

ตอน 14 รอวันฟื้นบ้านนาสารอีกนานวัน บรรยาย
ความรู้สึกที่น่ากลัวต่อเหตุการณ์เริ่มแรกที่เกิดน้ำท่วม และผลที่ตามมาคือ ความ
โศกเศร้าที่ต้องสูญเสียชีวิตชาวบ้านและทรัพย์สินไปมากมาย

พอ "เหมืองทวด" น้ำถล่มล่มกลาย	ทั้งซุงทรายเป็นคลื่นคลั่งพังชัย
"คลองฉวาง" แตกล่ากระหน่ำตี	บ้านนาสารก็ปั่นป่วนทุกที่ไป
เสียงคึกคักโครมครามกระหน่ำฟาด	กระซอกเขี้ยวเกรี้ยวกราดหวาดไหว
เสียงกึกก้องคลุ้มคลั่งดังไกลไกล	ผวาหวีดกรีดใจจนแหลกลาญ
ไม่มีค่าจะใช้บรรยายเหตุ	ที่สังเวชสับสนอลหม่าน
ที่แตกดับเดือดดินฤดีดาล	ที่ซมซานหนีตายกลางสายน้ำ

ชั่ววันคืนแห่งเวลาที่บ้าคลั่ง	ก็สูญสิ้นภันท์พึงไม่เป็นล่า
เหลือแต่ซากร่องรอยศพลอยล่า	วิปโยคโศกนาฏกรรมกล้ำกลืน
บ้านนาสารเป็นนาทรายไร้ข้าวสาร	เงาะหวานโค่นล้มลงจมขึ้น
ข้าวลูกข้าวหลานรอวันคืน	รอวันฟื้นบ้านนาสารอีกนานวันฯ

ตอน 16 กลางความทุกข์ยังมีดอกไม้บาน บรรยายให้เห็นถึงความรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจคนไทยทั่วประเทศที่ได้หลั่งน้ำใจช่วยเหลือผู้ประสบเคราะห์กรรม

จึงน้ำใจไหลมาทุกสารทิศ	มาชูปชูชีวิตแตกสลาย
มาประโลมซึบน้ำตาที่ป่าราย	มาทอดถ้อยกำลังใจให้แก่กัน
มารับรู้มา เข้าใจในความทุกข์	มาโอบเอื้อ เพื่อสุขมาสู่ขวัญ
มาแบกรับร่วมแรงมาแบ่งปัน	มาขจัดความหวาดหวั่นจากพาลภัย
ชบวนแถวยาวเหยียดเสียดฟ้า	ด้วยห่วงหาอาทรที่หลังไหล
ต่างหอบหัวสรวปัดปัจจัย	แล้วแต่ใครจะมีดีมีมือมา
มีข้าวสารก็ควานคว้าเอามาให้	มีของใช้มีเศษเกลือมีเสื้อผ้า
มีขนมมมเนรมิตมีหูกษา	พอจะแก้ปัญหาพอประทัง
อยู่ห่างไกลก็ร่วมบริจาค	ส่งน้ำใจไหลหลากมาฝากฝัง
ร่วมราษฎร์รัฐร่วมแรงแบ่งกำลัง	เป็นความหวังได้แบ่งเบาความร้าวราน

3.5.7 ส่งใจไปบ้าน ของ จิระนันท์ พิตรปรีชา

(2532 : 42 - 43) เสนอวิธีการบรรยายให้เห็นถึงความรู้สึกโกรธแค้นที่ราษฎรมีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ครั้งหนึ่งได้ตั้งข้อหาให้พวกเขาเป็นคอมมิวนิสต์ทั้งหมู่บ้าน และมีการปราบปรามอย่างหนักด้วยวิธีการที่รุนแรง

ตั้งแต่รู้ความถามญาติ

เมื่อถูกรุมกุมเหงาเคยเกรงใคร

ประเพณีรักเกียรติซึ่งหญิงศักดิ์ศรี

เมื่อมันปราบหัวนัยคำอ้อทำปรี

มันเช่นฆ่ามาก็ศพกลบก็หลุม

เทือกบรพทัดทบบันทิกทุกกระบวน

ไฟสงครามจึงกระพือพัดช้อยืด

พี่น้องกษัตริย์ขึ้นขึ้นขึ้น

ว่าคนใดแต่รุ่นปู่สืคนใหม่

ไฟก็ไฟเถอะจะจับดับด้วยมือ

เมื่อถูกย่ำย้าช้อยอมหนึ่งหรือ

ช้อยอมต้องรื้อตำนานรบบมาทบทวน

ระเบิดทุ้ม เผลอลงถึงหลังสอบสวน

เป็นเหตุหวนให้หาญด้านทานมัน

ผ่านขุมมืดเพื่อสุคใหม่ไม่พริ้งพริ้น

ไม่มีหัวนมมีแต่หัวมาตั้งเดิม

สรุป กลวิธีการทำให้เห็นได้ด้วยความรู้สึก พบว่า ผู้เขียนได้พรรณนา และบรรยายให้เห็นถึงความรู้สึกเห็นใจผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ และผู้ประสบภัย ธรรมชาติและรู้สึกโกรธแค้นโจรสลัด เจ้าหน้าที่ของรัฐที่กดขี่ข่มเหงราษฎร เป็นต้น ซึ่งเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้เสนอในบทหรือขกรองล้วนให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึก ทางด้านอารมณ์ในลักษณะต่าง ๆ จึงทำให้บทหรือขกรองน่าอ่านและน่าสนใจยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า กลวิธีการนำเสนอปัญหาสังคมชนบทภาคใต้ โดยการเสนอ ภาพพจน์นั้น แบ่งออกได้เป็น 3 วิธี คือ ใช้อุปมาอุปไมย การเปรียบเทียบแบบ อุปลักษณ์ และใช้วิธีการพรรณนาและบรรยาย สำหรับการใช้วิธีพรรณนาและบรรยาย นั้น มีวิธีการ 5 วิธีด้วยกัน ได้แก่ ทำให้เกิดภาพอย่างตรงไปตรงมา การให้ภาพ เปรียบเทียบ การพรรณนาและบรรยายให้เห็นเหตุการณ์ การพรรณนาและบรรยาย อย่างต้องตีความ และการทำให้เห็นได้ด้วยความรู้สึก สำหรับกลวิธีดังกล่าว ผู้เขียนได้ใช้ภาษาและถ้อยคำสรุปเรื่องราวสาระที่เป็นปัญหาที่เกิดจากเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองด้วยการพรรณนาและบรรยาย เพื่อให้เกิดภาพพจน์

จากการศึกษากลวิธีการนำเสนอปัญหา สังคมชนบทภาคใต้ที่ปรากฏใน บทหรือขกรอง ซึ่งพิมพ์ในระหว่างปี พ.ศ. 2521 - 2533 พบว่า กลวิธีต่าง ๆ ดังกล่าว ผู้เขียนได้เสนอทั้งด้านเนื้อหาสาระ ด้านความคิด และด้านภาพพจน์ เพื่อ

ให้สอดคล้องกับบทหรือกรองแต่ละบทที่ต้องการเสนอปัญหาของสังคมชนบทภาคใต้
ให้ผู้อ่านได้มีความสนใจติดตามเรื่องราวเหล่านั้น และเป็นจุดประสงค์ของผู้เขียนที่
ต้องการบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้สาธารณชนได้รู้เห็นความเป็นไป และให้
ช่วยกันแก้ปัญหาต่อไป